

เข้าพรรษา
ออกพรรษา
ทอดกฐิน
แบบชาวบ้าน ชาววัด

รวบรวมและเรียบเรียง

โดย

พระมหาวิวัฒน์ วิริโย ป.ธ.๙

ชื่อหนังสือ เข้าพรรษา ออกพรรษา ทอดกฐิน แบบชาวบ้าน ชาววัด

ที่ปรึกษา พระราชปริยัติธาดา (สมโภชน์ กิจจสารโ)
พระมหาไพรัช ปภสฺสโร ป.ธ.๙
พระมหาวิวัฒน์ ยสินฺธโร ป.ธ.๙
พระมหาพยอม ธมฺมรทฺธิโต ป.ธ.๙
พระมหาสัมพันธ์ ปิยธมฺโม ป.ธ.๙
พระมหาอุดม อุปลโม ป.ธ.๙
พระมหาอาทิตย์ อภิวิโรโย ป.ธ.๙

ผู้รวบรวม พระมหาวิวัฒน์ วิโรโย ป.ธ.๙

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ที่อยู่ติดต่อ วัดหาดใหญ่สีตาราม ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
โทรศัพท์ ๐๗ ๔๓๓ ๕๗๐๗
โทรศัพท์ ๐๘๑ ๙๙๐ ๒๕๐๕ (เจ้าอาวาส)
โทรศัพท์ ผู้รวบรวม ๐๘๑ ๘๖๒ ๓๙๗๐
e-mail: watsomdet1@gmail.com

พิมพ์ที่ หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์
๔๔/๑๓๒ หมู่ ๖ ซ.กำนันแมน ๓๖ แขวงบางขุนเทียน
เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๕๐
โทร. ๐๒-๘๐๒-๐๓๗๗, ๐๘๑-๕๖๖-๒๕๔๐

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จะทำให้ทุกท่านรู้ว่า ในปีหนึ่งๆ นั้นจะมีแบบนี้ หมุนเวียนไปเรื่อยๆ สำหรับพระภิกษุ สามเณร และฆราวาสญาติโยม ทั้งหลาย คือ เข้าพรรษา ออกพรรษา ทอดกฐิน จะเป็นอยู่อย่างนี้ ทุกๆ ปี นับเป็นเวลา ๒๖๐๐ กว่าปีมาแล้ว แต่บางคนก็ยังไม่เข้าใจ ยังปฏิบัติไม่ถูก ถ้าทุกท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้วจะปฏิบัติได้ถูกต้อง โดยเฉพาะพระภิกษุ สามเณร ต้องทำให้ถูกต้องตามพระวินัยที่ พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้แล้ว ถ้าทำไม่ถูกต้องแล้วจะมีผลเสียหาย หลายอย่าง เช่น ถ้าทำเรื่องเกี่ยวกับกฐินไม่ถูกต้องก็จะมีโทษกับตัว ภิกษุเองทำให้ต้องอาบัติหลายอย่างเพราะคิดว่าเราทำถูกแล้วเมื่อคิดว่าเราทำถูกแล้ว ก็จะได้านิสงส์ตามที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตไว้ เป็นต้น ฉะนั้นเราเกิดมาเป็นชาวพุทธแล้วก็ต้องรู้เรื่องของชาวพุทธ จะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

ถ้าท่านทั้งหลายเห็นข้อผิดพลาด ในหนังสือเล่มนี้โปรดช่วย

(ข)

บอกกล่าวเพื่อจะได้แก้ไขต่อไป

หวังว่าท่านทั้งหลายจะเพลิดเพลินในการอ่านหนังสือเล่มนี้ มีความสุขที่ได้รู้ในสิ่งที่ตนเองยังไม่รู้

วิริยภิกขุ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	(ก)
เรื่องย่อของหนังสือเล่มนี้	๑
เข้าพรรษา	๗
สัตตาทะ	๑๐
ออกพรรษา	๑๔
ทอดกฐิน	๓๘
การถวายผ้ากฐินในประเทศไทย	๔๔

เรื่องย่อของหนังสือเล่มนี้

เข้าพรรษา

เป็นเรื่องของพระภิกษุ

สามเณรและฆราวาสญาติโยม

เรื่องของพระภิกษุ

สามเณร.....

เมื่อถึงฤดูฝนคือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘

(หลังวันอาสาฬหบูชาหนึ่งวัน) ของทุก ๆ ปี (ประมาณ

เดือนกรกฎาคม) พระภิกษุ สามเณรทุกรูป

จะต้องอยู่จำพรรษา จะต้องอยู่ประจำที่ในวัดใดวัด

หนึ่งหรือสำนักสงฆ์เป็นต้น ไม่ไปค้างแรมที่อื่น ถ้า

ไม่เข้าจำพรรษาจะมีโทษทางพระวินัยคือต้องอาบัติ

ทุกกฐ แต่...ถ้ามีเหตุจำเป็น ไม่สามารถเข้าจำพรร

ษา ในวันดังกล่าวได้ พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้

เข้าจำพรรษาหลัง ถัดมาอีกเดือนหนึ่ง คือวันแรม ๑

ค่ำ เดือน ๙

ในช่วงเข้าพรรษา^๑นี้ พระ เณรทุกรูปจะต้องทำธุระหน้าที่ของตน ๒ อย่าง คือ **คันถธุระ** ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย น้กกรรมบาปถือภริยกรรม และ**วิปัสสนาธุระ** เจริญสมาธิ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน อย่างเอาจริงเอาจังไม่ย่อหย่อน ท้อถอย เหล่านี้เป็นเรื่องของพระเณรที่จะต้องทำ

เรื่องของฆราวาสญาติโยมนั้น เมื่อใกล้ถึงวันเข้าพรรษา จะต้องชวนขวายจัดแจงซ่อมแซมเสนาสนะที่อยู่อาศัยสำหรับให้พระ เณร ได้อยู่จำพรรษา ในช่วงเข้าพรรษานั้นจะต้องชวนขวายบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ อย่าง คือ

๑.ให้ทาน

๒.รักษาศีล

๓.เจริญภาวนา

๔.อ่อนน้อมถ่อมตน

๕.ชวนขวายช่วยงานในวัดเป็นต้น

๖.การมอบบุญของตนให้คนอื่น

๗. การอนุโมทนาบุญที่คนอื่นทำ

๘. การฟังธรรม

๙. การแสดงธรรม

และ ๑๐. การทำความเห็นให้ถูกต้องเชื่อกรรมและผลของกรรม

ถ้ายังไม่เข้าใจในเรื่องเหล่านี้เป็นต้น จะต้องเรียนรู้สอบถามจากพระเณรอย่างเอาจริงเอาจัง ไม่ย่อท้อ จนกว่าจะเข้าใจ ถึงแม้จะผ่านพ้นช่วงเข้าพรรษาไปแล้วก็ตาม นี่เป็นหน้าที่ของฆราวาสญาติโยมที่จะต้องทำ

เรื่องสัตตาหะหรือสัตตาหกรณียะ เมื่อพระเณร กำลังเข้าจำพรรษาอยู่ เกิดมีฆราวาสญาติโยมต้องการถวายทาน ต้องการฟังธรรม ต้องการเห็นพระ เณร มานิมนต์ให้ไปรับทานเป็นต้น พระเณรก็สามารถไปรับทานได้ และต้องกลับมาภายในวันนั้น แต่... ถ้าไปรับทานเป็นต้นแล้ว ไม่สามารถกลับมาในวันนั้นได้ จำเป็นต้องไปค้าง

แรม ก็ให้สัตตาหะไปได้ ๗ วัน แล้วกลับมา
 ฉะนั้นสัตตาหะกรณียะ จึงหมายถึง เมื่อมีกิจจำเป็น
 ที่จะต้องทำ ตามที่กล่าวแล้วก็ให้ไปทำได้ ๗ วัน
 และต้องกลับมาถึงวัดภายใน ๗ วันนั้น ถ้าเกิน ๗
 วัน พรรษาขาดไม่ได้รับอานิสงส์พรรษาและไม่มี
 สิทธิ รับกฐิน

เรื่องการออกพรรษา เมื่อพระภิกษุ
 สามเณรจำพรรษาครบ ๓ เดือนแล้ว ตั้งแต่วันแรม
 ๑ ค่ำ เดือน ๘ จนถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑
 พระพุทธองค์ ให้กล่าวปวารณากัน แทนการฟัง
 ปาติโมกข์ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑

ปวารณา ก็คือการยอมให้ว่ากล่าวตักเตือน
 กันและกัน ด้วยใจที่ปรารภนาดีมีเมตตา
 ไม่มีใจโกรธเคืองกันและกัน ส่วนผู้ที่จำพรรษาหลัง
 คือ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ จนถึง วันขึ้น
 ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒, พอถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ
 เดือน ๑๑ ก็ให้บอก ความบริสุทธิ์แห่งศีลของตน

ไม่ต้องกล่าวคำปวารณา ผู้จำพรรษาหลังให้กล่าวคำปวารณาในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ และ ผู้ขาดพรรษาเพราะไปค้างแรมที่อื่นเกิน ๗ วัน ก็ไม่ต้องกล่าวคำปวารณา ให้บอกความบริสุทธิ์แห่งศีลของตนเท่านั้น

เรื่องกฐิน เป็นเรื่องของพระภิกษุสามเณรและฆราวาสญาติโยม

เรื่องของพระ.... เมื่ออยู่จำพรรษาแรกในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ จนถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ในวัดใดวัดหนึ่งเป็นต้นแล้วโดยไม่ขาดพรรษา ภิกษุรูปนั้นสามารถกรานกฐินได้(รับกฐินหรือครองกฐินได้) ต้องอย่าลืมว่า กฐินนั้นเกี่ยวข้องกับผ้าเท่านั้นเป็นสำคัญ ถ้าไม่มีผ้าแล้ว กฐินก็สำเร็จไม่ได้ และพระไม่สามารถบอกหรือขอผ้ากับใครได้เลย โดยเด็ดขาด ถ้าขอผ้ากฐินนั้นมากก็เป็นอันใช้ไม่ได้

เรื่องของฆราวาสญาติโยม.... การทอดกฐินหรือ การนำผ้าไปถวายวัดในช่วงระยะเวลา ๑ เดือน

ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ วันใดวันหนึ่ง ต้องตั้งใจกันพร้อมใจกันแล้วว่า จะถวายผ้าวันไหน พอได้วันแล้วก็มาบอกพระในวัดหรือสถานที่นั้นว่าจะมาถวายผ้ากฐิน ซึ่งในแต่ละวัดนั้นมีการทอดกฐินวันเดียวเท่านั้น

ฉะนั้นเรื่องกฐินนี้ มีความสำคัญทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายพระภิกษุผู้รับผ้ากฐินและฝ่ายผู้ถวายผ้ากฐินมี ธรรมวาสนาติโยมเป็นต้น

เข้าพรรษา

ในขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวันมหาวิหาร ใกล้เมืองราชคฤห์ คนทั้งหลาย ตีเตือนว่า ในฤดูฝนนกทั้งหลาย พากันทำรัง อยู่ประจำที่ ภิกษุทั้งหลายยังเที่ยวจาริกเหยียบหญ้าและสัตว์น้อยฉิบหายเป็นอันมาก ขนาดพวกเดียรถีย์(นักบวชนอกศาสนา) ยังอยู่ประจำที่เลย เป็นเหตุให้ทรงอนุญาตการเข้าจำพรรษาเป็นเวลาสามเดือนในฤดูฝน

วันเข้าจำพรรษามี ๒ วัน

๑. วันเข้าจำพรรษาแรก แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘

๒. วันเข้าจำพรรษาหลัง แรม ๑ ค่ำ เดือน ๙

* ปิโธจิกมาสอนุญาตให้เลื่อนวันเข้าจำพรรษาออกไป ๑ เดือน (อิทธิมาสอยู่ในฤดูร้อน) (เรียกว่า มีเดือน ๘ สองเดือน)

ภิกษุที่อยู่จำพรรษาไม่ครบสามเดือน (พรรษาขาด) หรือไม่อยู่จำพรรษาเลย ต้องอาบัติทุกกฏไม่ได้อาณิสสรพรรษา ไม่มีสิทธิ์รับฐิน (แต่สามารถนับพรรษาได้ เช่นพรรษานี้ได้ ๑๐ พรรษา แต่ขาดพรรษาก็นับได้ ๑๐ เหมือนเดิม)

อนุญาตสัตตทากรณียะ

(อนุญาตการไปค้างคืนวัดอื่นได้ แต่ต้องกลับมาภายใน ๗ วัน)

(ในกรณีที่โยมนิมนต์ หรือ ส่งข่าวมา ไปค้างคืนได้)

-สร้างเสนาสนะถวายสงฆ์หรือสหธรรมิก ๕ คนใด
คนหนึ่ง (ภิกษุ ภิกษุณี ลิกขมานา สามเณร สามเณรี)

-สร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง

-มงคลสมรส ลูกชายลูกสาว

-ประสงค์ให้ไปเรียนพระสูตรที่ตนเองเข้าของขำนาญ
ก่อนที่ตนจะตาย

-มีกิจอย่างใดอย่างหนึ่งประสงค์จะพึงธรรม ถวายทาน
เห็นภิกษุ

-วิหารของสงฆ์ชำรุดเสียหาย มีความต้องการถวายวัสดุ
เพื่อซ่อมแซม

-ญาติพี่น้อง เด็กวัด ป่วย

อนุญาตสัตตทาหะกรณียะพิเศษ

(ไม่ส่งข่าวมา ไม่นิมนต์มาก็ไปได้)

-สหธรรมิก ๕ ป่วย หรือมีเรื่องเดือดร้อน

-มารดาบิดाप่วย

อยู่จำพรรษาไม่ครบสามเดือนไม่เป็นอาบัติ (ในกรณีมีอันตราย)

๑. สัตว์ร้าย งู โจร ปีศาจ เบียดเบียน
๒. หมู่บ้าน ไฟไหม้ น้ำท่วม ย้ายไปเพราะโจรปล้น
๓. เสนาสนะไฟไหม้ น้ำท่วม
๔. อาหาร เกสัช หรืออุปัฐากไม่สัปปายะ
๕. หญิงสาว หญิงแพศยา บัณเฑาะก์ ญาติ พระราชา หรือโจร ชักชวน เพื่อให้สึกไปอยู่ครองเรือน
๖. ในวัดที่อยู่จำพรรษาหรือวัดใกล้เคียงพวกภิกษุพยายาม ทำลายสงฆ์

อนุญาตสถานที่จำพรรษาพิเศษ

๑. สถานที่คนเลี้ยงโคพักอาศัยในขณะที่ต้อนโคไปเลี้ยง
๒. หมู่เกวียน
๓. เรือ

สถานที่ห้ามเข้าจำพรรษา

๑. โพรงไม้ (แต่ถ้าโพรงใหญ่มีประตูหน้าต่างก็อยู่ได้)
๒. ค่าคบบนต้นไม้
๓. ในที่แจ้ง
๔. เสนาสนะที่ไม่มีที่มุงบังและประตูปิดเปิดได้
๕. กระท่อมที่สร้างไว้ในป่าช้าเป็นที่เก็บศพ

๖. ในร่ม

๗. ในตุ่ม

* ตั้งกติกาที่ไม่เป็นธรรมเช่นภายในพรรษาห้ามบวชพระ ห้ามพูดจากัน เป็นอาบัติทุกกฏ

รับปากว่าจะอยู่จำพรรษาแล้วหนีไป ต้องอาบัติทุกกฏ

* สัตตทาหะกรณียะแปลว่า ธุระที่จะพึงทำภายใน ๗ วัน เป็นเหตุให้ภิกษุออกจากวัด ไปค้างแรมที่อื่นได้ในระหว่างจำพรรษา เป็นเวลา ๗ วัน (ต้องกลับมาถึงวัดภายในอรุณที่เจ็ด)

คำอธิษฐานเข้าจำพรรษา

อิมสฺมี วิหาเร อิมํ เตมาสํ วสฺสํ อูเปมิ. (๓ ครั้ง)

(ข้าพเจ้ายอมเข้าจำพรรษา ตลอดสามเดือนนี้ในวิหารนี้)

วิธีไปด้วยสัตตทาหะกรณียะ

บอกลาเจ้าอาวาส ก่อนออกจากวัด ให้ยื่นภายในอุปจารสีมา (ภายในรั้ววัดที่อยู่) แล้วตั้งใจว่า จะกลับมาภายใน ๗ วัน

ภิกษุผู้เข้าจำพรรษาแรกโดยไม่ขาด

ได้รับอานิสงส์ ๔ ข้อ

เป็นเวลา ๑ เดือนหลังออกพรรษาแล้ว

๑. รับนิมนต์แล้วสามารถเที่ยวไปโดยไม่ต้องบอกลา ทั้งก่อนเวลานั้น และหลังเวลานั้น

๒. รับนิมนต์ออกซื้ออาหารได้ เช่น ก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน เป็นต้นได้ ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไปแล้วนำมาฉันได้

๓. เก็บบอดิเรกจีวร (จีวรที่ไม่ได้อิฐฐานและวิกัปป์) เกิน ๑๐ วันได้

๔. มีสิทธิ์ได้รับจีวรที่เขาถวายแก่ภิกษุผู้จำพรรษาแล้ว เสมอกัน

* เป็นผู้มีส่วนกรานกฐิน(รับกฐิน)ตามพุทธานุญาตได้

สามเณรก็ต้องจำพรรษาด้วย ตามพุทธานุญาต สมกับ คำของวิมตีสฎีกาจารย์ สามเณรต้องประพฤตินในเสขียวัตตร ชันธกวัตร และสิกขาบทที่เป็นโลกวัชชะ เช่น การตั้งใจ ปล่อยน้ำอสุจิ เมื่อไม่ประพฤติก็นจะเป็นอลัชชีเป็นผู้ควรแก่การ ลงทัณฑ์กรรม ตามหลักฐานว่า

อาภิสมาจาริเกสุ วิเนตพโพติ อิมินา เสขียวตฺต-
 ขนุชกตฺเตสุ อญฺเณสุ จ สุกกวิสสฎฺฐิจาติโลกวชช-
 ลิกขาปเทสุ สามเณเรหิ วตฺติตพฺพิ ตตฺถ อวตฺตมาโน
 อลชชี ทณฺฑกมฺมารโห จ โหตีติ ทสฺเสติ. (วิมต. ๒ / ๑๒๓)

และคำของพระอรรถกถาจารย์ที่ว่า หากสามเณร
 อุปสมบทในพรรษาหลัง ก็จะเป็นคณปุระกะได้
 และได้อานิสงส์กฐิน แสดงให้รู้ได้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้
 ทรงอนุญาตให้สามเณรเข้าจำพรรษา ก็สามเณรนั้นเนื่องจาก

เข้าจำพรรษาแรกจึงได้อานิสงส์กฐิน แต่ที่เป็นคนปุรกะได้ เพราะอุปสมบทแล้วในพรรษาหลัง ตามหลักฐานที่ว่า

โส เจ ปจฺฉิมิกาย อุปสมฺปชฺชติ คณปุรโก เจว
 โหติ อานิสฺสยจ ลมตฺตีติ อิมินา สามเณรานํ
 วสฺสุปคมนํ อนฺนุณฺดาตํ โหติ โส หิ ปุริมิกาย
 วสฺสุปคตตฺตา อานิสฺสํ ลมตฺติ. ปจฺฉิมิกาย ปน
 อุปสมฺปชฺชิตตฺตา คณปุรโก โหตฺตีติ. (วินยาลังการ ๒ / ๘๑)

คำอธิษฐานเข้าจำพรรษาและวิธีไปด้วยสัตตาคหกรณียะ
 ของสามเณรเหมือนกับภิกษุ นั่นแหละ

* สามเณรผู้เข้าจำพรรษาไม่ขาด มีสิทธิ์ได้รับส่วนแบ่ง
 จีวรเสมอกันกับภิกษุ

.....

การเข้าจำพรรษาในแต่ละวัดนั้น จะต้องรู้ขอบเขตของวัดด้วยว่า อยู่ตรงไหน เพื่อจะได้รักษาเราไม่ให้ขาดพรรษา การขาดพรรษานั้น ก็นับตรงที่อรุณขึ้น คือถ้าเราอยู่นอกวัดจนอรุณขึ้น พรรษาก็ขาด ไม่ได้รับอานิสงส์ในการอยู่จำพรรษา ไม่ได้เพื่อที่จะกรานกฐิน(รับกฐิน) และเป็นอาบัติทุกกฏ.

ตัวอย่างการขาดพรรษา เช่น ถ้าเราออกไปถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ นอกวัด ประมาณตีห้า แต่เกิดถ่ายนานไปหน่อย จนอรุณขึ้นกลับเข้ามาในวัดไม่ทัน อย่างนี้ก็พรรษาขาดเป็นต้น.

และการขาดพรรษานี้ ไม่ใช่ใช้นับพรรษาไม่ได้ ก็ยังนับได้อยู่ เช่น พระรูปหนึ่งมีพรรษา ๙ แล้ว พอพรรษานี้ อยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือน ไม่ขาด ก็จะมีพรรษา ๑๐ แต่เกิดขาดพรรษาด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งเข้า พอออกพรรษา พระรูปนั้นก็คงมีพรรษา ๑๐ ไม่ใช่มีพรรษา ๙ เหมือนเดิม พรรษาไม่ได้ขาดหายไปไหน หรือนับพรรษาไม่ได้ เพราะการเคารพกันของพระนั้น นับกันที่พรรษา คือใครบวช ก่อนก็เป็นพี่ (เรียกว่าภันเต) ใครบวชทีหลัง ก็เป็นน้อง (เรียกว่าอาวุโส) ไม่ใช่ นับกันที่อายุตั้งแต่เกิด แต่นับกันที่อายุของการบวช.

ออกพรรษา

สวัสดีครับท่านอาจารย์

อ้าว สวัสดี ท่านอาจารย์ใหญ่อยู่มัยครับ ?

อยู่ .. ต้องการพบรีครับ

ไม่ครับ ผมมาหาอาจารย์นั่นแหละ

ท่านอาจารย์สะดวกจะคุยมัยครับ ?สะดวก มีอะไรรี ?

ผมมีปัญหามารบกวนถามอาจารย์ครับ

ปัญหาอะไรรี ?

ปัญหาพระวินัยเกี่ยวกับเรื่องปวารณา ครับ ผมไม่เข้าใจ
ว่ามีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรบ้าง

อ้อ ไม่ยาก รายละเอียดทั้งหมด มีอยู่ในพระวินัย
ปิฎกมหาวรรคเล่มที่ ๔ เรื่อง ปวารณาชั้นธกะ ไปหยิบมา
อ่านแล้วปฏิบัติตามนั้นเป็นอันใช้ได้ ถ้ายังมีข้อสงสัยก็ไป

หยิบหนังสืออรรถกถาวินัยปิฎก ชื่อสมันตปาสาทิกาภาคที่ ๓ มาอ่าน จะมีคำอธิบาย รายละเอียดทำให้เข้าใจได้อย่างชัดเจน โถ อาจารย์ครับผมไม่ได้เรียนบาลีจะอ่านเข้าใจได้อย่างไรครับ

ถ้าอย่างนั้น ก็ไปเอาหนังสือพระไตรปิฎกฉบับมหามกุฏ ฯ ภาคภาษาไทยเล่มที่ ๖ มีคำอธิบายของอรรถกถารวมอยู่ในเล่มเดียวกันมาอ่านเองเลย

อาจารย์ครับ ผมอยากได้เป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ ไว้เป็นคู่มือนำติดตัวไปได้ ถ่ายเอกสารไปฝากเพื่อนๆ ได้ด้วยครับ อาจารย์ช่วยผมหน่อยครับ

....พวกท่านมันพวกความรู้้อยู่ในตำรา ถ้าไม่มีตำรา ก็ทำไม่ถูก มาเรียนบาลีเลยดีกว่าจะได้เรียนรู้พระวินัยได้อย่างถูกต้อง

อาจารย์ครับ ... ผมยังรับปากไม่ได้

ถ้าอย่างนั้นผมก็ยังไม่ตอบปัญหาของท่าน

อาจารย์ครับ ถ้าผมพร้อม ผมมาเรียนแน่ครับ

รับปากแล้วนะห้ามกลับคำเด็ดขาด

รับรองครับอาจารย์ แต่อาจารย์ต้องช่วยทำหนังสือคู่มือการปวารณาให้ผมนะครับ

ผมรู้ว่าอาจารย์สอนหนังสือทั้งวัน เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน

อาจารย์ช่วยพูดโดยสรุป ๆ เอาเฉพาะใจความสำคัญ
เริ่มตั้งแต่เหตุที่ทรงอนุญาต ขั้นตอนปฏิบัติและคำสั่งต่าง ๆ
ผมจะบันทึกเสียงเอาไว้ก่อน แล้วถอดออกมาพิมพ์เป็นหนังสือ
ให้อาจารย์ตรวจอีกครั้งหนึ่ง

จะให้พูดเวลานี้เลยรี ?

เดี๋ยวครับ ๆ ผมขอเตรียมเครื่องบันทึกก่อนครับ นิมนต์
อาจารย์พูดเรื่องต่างๆ ไปก่อนครับ

.... ได้เลย อันที่จริงการปวารณากัน

ในวันออกพรรษา ถ้าถือเอาความหมายในภาษาไทย
คือการขอร้องให้พระรูปอื่นๆ ช่วยกรุณาว่ากล่าวตักเตือนตน
ด้วยวิธีนี้แหละ ที่ก่อให้เกิดความสมัครสมาน สามัคคี
ปรองดองกลมเกลียวกันในหมู่คณะ ไม่รังเกียจกัน ไม่กิน
แหนงแครงใจกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน อยู่กันอย่างผาสุก

อ้าว พร้อมหรือยัง พร้อมแล้วครับ เริ่มได้เลยครับ

ในสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ที่พระวิหาร
เชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้พระนครสาวัตถี
ครั้งนั้น ภิกษุหลายรูปอยู่ในวัดแห่งหนึ่ง แลพบแคว้นโกศล
ปรึกษากันว่า ทำอย่างไรหนอ พวกเราจึงจะสมัครสมาน
สามัคคี พร้อมเพียงกัน ปรองดองกันไม่วิวาทกัน อยู่จำพรรษา
เป็นผาสุกและไม่ลำบากด้วยบิณฑบาต

ทั้งหมด ได้มีความเห็นร่วมกันว่า พวกเรา
 ต้องไม่หักทลายพุดคุยกัน ไม่สนทนาปราศรัยกัน รูปใด
 บิณฑบาตกลับมาก่อน ต้องปิดกวาดปูอาสนะ จัดตั้งน้ำฉัน
 น้ำใช้ไว้ให้เรียบร้อย ส่วนรูปที่บิณฑบาตกลับมาจากหลัง
 ต้องจัดเก็บอาสนะ ปิดกวาดเช็ดถูหอนั้นให้เรียบร้อย รูปใดเห็น
 น้ำฉันน้ำใช้พร่องไปต้องตักมาเติมให้เต็ม หากทำไม่ไหวก็กวัก
 มือเรียกเพื่อนมาช่วย แต่ไม่ควรพุดคุยกัน ถ้าทำอย่างนี้
 ได้พวกเราจะพร้อมเพียงกัน ประองตองกัน ไม่วิวาทกัน
 อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก

ต่อมา ออกพรรษาแล้ว จึงเดินทางไปเฝ้าพระผู้มีพระ
 ภาคเจ้าที่พระนครสาวัตถี พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม
 ทรงทราบความแล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย
 ทราบว่า โมฆบรูษพวกนี้ เป็นผู้อยู่ไม่ผาสุกเลย
 ยืนยันว่าอยู่เป็นผาสุก ทราบว่าโมฆบรูษพวกนี้ เป็น
 ผู้อยู่ร่วมกันอย่างปศุสัตว์ ยืนยันว่าอยู่เป็นผาสุก
 ทราบว่า โมฆบรูษพวกนี้เป็นผู้อยู่ร่วมกันอย่างแพะ
 ยืนยันว่าอยู่เป็นผาสุก ทราบว่า โมฆบรูษพวกนี้เป็นผู้อยู่ร่วม
 กันอย่างศัตรู ยืนยันว่าอยู่เป็นผาสุก”

ภิกษุทั้งหลาย โฉนโมฆบรูษพวกนี้ จึงได้สมาทานมุค วั
 ตรที่พวกเดียรฉัตรถือปฏิบัติกัน การกระทำอย่างนี้ มิได้

ทำคนที่ยังไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใส ครั้นทรงดำหนิแล้ว ทรงแสดงธรรมมีกถา รับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่พึงสมาทานมูควัตร(ใบ้)ที่พวกเดียรฉัตรถือปฏิบัติกัน รูปใดสมาทานปฏิบัติต้องอาบัติทุกกฏ ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุผู้จำพรรษาแล้ว ปวารณาด้วยเหตุ ๓ อย่าง คือ ด้วยได้เห็น ด้วยได้ยิน ด้วยนึกสงสัย การปวารณานั้น จักเป็นวิธีที่เหมาะสมเพื่อว่ากล่าวซึ่งกันและกัน เป็นวิธีออกจากอาบัติ เป็นวิธีเคารพพระวินัยของภิกษุ เหล่านั้น

ในวันสุดท้ายแห่งการอยู่จำพรรษา คือวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ของภิกษุผู้อยู่จำพรรษาแรก หรือวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ของภิกษุผู้จำพรรษาหลัง พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้ภิกษุสงฆ์ พร้อมเพียงกันปวารณากันโดยชอบธรรม (โดยถูกวิธี) แทนการสวดปาติโมกข์ เพราะการปวารณาเป็น สังฆกรรมต้องทำภายในสีมา

สีมา โดยประเภทใหญ่มี ๒ คือ **พัทธสีมา** สีมาที่สงฆ์สวดผูกด้วยกรรมวาจา ปัจจุบัน เรียกว่า โบสถ์ ที่ผูกพัทธสีมาฝังลูกนิมิตแล้ว ว่าพัทธสีมา อีกประเภทหนึ่ง คือ **อพัทธสีมา** เป็นสีมาตามธรรมชาติ ไม่ต้องสวดผูกด้วยกรรมวาจา มีสระน้ำเกิดเองตามธรรมชาติ

ไม่ได้เกิดเพราะการทำของมนุษย์, แม่น้ำ ทะเล ใช้เรือหรือแพ ลอยล้าอยู่กับที่ ทำสังฆกรรมได้ทุกอย่าง **วิสุคามสีมาก็จัดเข้า**
ในประเภทอพัทธสีมา

จะสมมุติที่อื่นนอกจากนี้ใช้ไม่ได้ เช่น สมมุติเสาศาลาทั้งสี่ด้านหรือใช้ด้ายสายสิญจน์วงล้อม ทุกอย่างใช้ไม่ได้ ทำให้กรรมต่างๆเสียทั้งหมด

ต่อไปเป็นวิธีปฏิบัติ

ก่อนถึงเวลานัดหมาย ที่พระทั้งหมดจะมาพร้อมเพียงกัน พระเถระผู้เป็นประธาน ต้องสั่งให้พระเณรช่วยกันตระเตรียมสถานที่ ทำความสะอาดโบสถ์ ปูอาสนะที่นั่ง จัดตั้งน้ำดื่มและน้ำล้างเท้าไว้ให้เรียบร้อย ถ้ามีดก็เปิดไฟหรือตามประทีปไว้ด้วย ทั้ง ๔ อย่างเรียกว่าบุพพกรรม ต้องทำให้เสร็จก่อนที่พระจะมาประชุมกัน

เมื่อถึงเวลา พระภิกษุทุกรูป ห่มผ้าเฉวียงบ่าเป็นปริมนทล เข้าไปนั่งเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ละหัตถบาสกัน (หัตถบาสเท่ากับ ๒ ศอกกับอีก ๑ คืบ) ถ้านั่งห่างกันถือว่าละหัตถบาส สังฆกรรมทุกอย่างเสียใช้ไม่ได้ ภายในสถานที่ ๆ จัดไว้มีภายในโบสถ์เป็นต้น ทำกิจ ๕ ประการ ก่อนที่จะสวดตั้งญัตติปวารณา คือ

๑,๒. ต้องนำฉันท์และ ปวารณาของภิกษุใช้ ที่ไม่สามารถมาร่วมได้มา แล้วบอกให้สงฆ์ทราบ

๓. บอกฤดูว่า ฤดูนี้เป็นฤดูฝนมีวันอุโบสถ ๗ วัน ๆ ปวารณา ๑ วัน ผ่านไปแล้ว ๕ อุโบสถ วันนี้เป็นวันปวารณายังเหลืออีก ๒ อุโบสถ

๔. ต้องนับจำนวนภิกษุว่า ประชุมกันกี่รูป

๕. ภิกษุผู้ให้โอวาทภิกษุณี ต้องแจ้งให้สงฆ์ทราบว่า ให้โอวาทภิกษุณีด้วยเรื่องอะไร ข้อนี้ปัจจุบันไม่มีแล้ว พระภิกษุณี ในนิกายเถรวาทหมดไปแล้ว

ทั้ง ๕ อย่างนี้เรียกว่าบุพพกิจ และต้องแจ้งให้สงฆ์ทราบว่า การปวารณาจะสำเร็จได้ด้วยดีด้วยข้อกำหนด ๔ ประการ เหมือนกับการสวดปาติโมกข์ คือ

๑. ต้องเป็นวันปวารณา

๒. ภิกษุเข้าร่วมสังฆกรรมตั้งแต่ ๕ รูป ขึ้นไป

๓. ภิกษุทั้งหมดไม่ต้องสภาคาบัติ คือไม่ต้องอาบัติข้อเดียวกัน

๔. ไม่มีบุคคลต้องห้ามมีสามเณรเป็นต้นอยู่ในหัตถบาส

ทั้ง ๔ ประการนี้เรียกว่า องค์ปัตตกัลละ(เวลาที่สมควรทำสังฆกรรมนี้ได้)ของปวารณาหรือสวดปาติโมกข์

ถ้าภิกษุทั้งหมดในวัดต้องสภาคาบัติ(ต้องอาบัติพร้อม

กันเวลาเดียวกัน) พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ส่งภิกษุ รูปหนึ่ง ไปวัดที่อยู่ใกล้ ๆ ให้แสดงอาบัติแล้วกลับมาภายในวันนั้น ภิกษุทั้งหมดแสดงอาบัติแก่เธอ แล้วจึงสวดญัตติกรรมวาจา ปวารณากันได้

ถ้าไม่มีวัดอยู่ใกล้ ๆ ให้ภิกษุผู้ฉลาดผู้สามารถ สวดประกาศศภาคาบัติให้สงฆ์ทราบก่อน แล้วจึงตั้งญัตติกรรมวาจา ปวารณากันต่อไป

ภิกษุผู้ทำหน้าที่สวดญัตติกรรมวาจา จะสวดบุพพกรรม บุพพกิจในท่ามกลางสงฆ์ เพื่อให้ทราบโดยทั่วกันอีกครั้ง แล้ว จึงตั้งญัตติกรรมวาจาปวารณาก็ควร

ในวันปวารณา **วัดที่มีภิกษุตั้งแต่ ๕ รูป ขึ้นไป** ต้องตั้งสังฆญัตติปวารณากะสงฆ์ **วัดที่มี ๔ รูป ๓ รูป** ตั้งคณะญัตติปวารณากะกันและกัน **วัดที่มี ๒ รูป** ไม่ต้องตั้งญัตติ ให้ปวารณากะกันและกัน **วัดที่อยู่รูปเดียว** ให้อธิษฐานปวารณา ถ้าไม่อธิษฐานปวารณา ต้องอาบัติทุกกฏ

หลังจากตั้งญัตติแล้วภิกษุทุกรูปต้องนั่งกระโหียง กล่าวปวารณารูปละ ๓ ครั้ง เริ่มตั้งแต่พระเถระลงไปทีละรูป ๆ ใครไม่นั่งกระโหียงต้องอาบัติทุกกฏ ส่วนรูปที่ปวารณาแล้ว นั่งตามปกติบนอาสนะได้

การนั่งกระโหียง (อุกกุฎิกะ) คือการนั่งเหมือน

เด็กอยู่ในห้องมารดา ดูเรื่องธรรมดาของพระโพธิสัตว์
 ขณะที่พระโพธิสัตว์อยู่ในครรภ์มารดานั้น นั่งขัดสมาธิ
 ส่วนเด็กทั่วไปนั่งกระโหย่ง อาจารย์บางท่านกล่าวว่า
 นั่งเหมือนลิงหลบฝน

*การนั่งกระโหย่งแตกต่างกัน พระไทยเรียกการนั่งคุก
 เข่าทั้งสองลงกับพื้นประนมมืออยู่ระหว่างอก ว่านั่งกระโหย่ง

พระลังกานั่งยองๆ ซันเข่า ให้นิ้วเท้าติดพื้น ส้นเท้าลอยขึ้น
 สอกทั้งสองข้างตั้งอยู่บนเข่าทั้งสอง ประนมมืออยู่เหนือศีรษะ

พระพมานั่งยองๆ ซันเข่า ใ้ฝ่าเท้าทั้งสองราบกับพื้น
 ตั้งสอกทั้งสองอยู่บนเข่าทั้งสอง ประนมมืออยู่เหนือศีรษะ ถ้า
 นึกภาพไม่ออกดูการนั่งของหลวงพ่อกุนก็ได้

ถ้ามีอันตราย คือเหตุที่ไม่สามารถจะปวารณารูปละ
 ๓ ครั้งได้ ทรงอนุญาตให้ปวารณารูปละ ๒ ครั้ง ถ้า ๒ ครั้ง
 ก็ยังไม่ทัน ทรงอนุญาตให้ภิกษุที่มีพรรษาเสมอกัน ปวารณา
 ร่วมกัน โดยสวดประกาศเหตุให้ทราบแล้วจึงตั้งญัตติกรรม
 วาจาให้ถูกต้อง

หมายเหตุ พระภิกษุปวารณาในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน
 ๑๑ แล้ว ต้องอยู่ภายในวัดนั้นอีกหนึ่งคืนเพื่อไม่ให้พรรษาขาด
 ถ้าปวารณาในวันนั้นแล้ว ไปค้างแรมนอกวัดถือว่าพรรษาขาด
 ไม่ได้รับอานิสงส์พรรษา ไม่มีสิทธิรับกฐิน (แต่ถ้าไป

ด้วยสัตตาทะไปได้ พรรษาไม่ขาด)

<<<<<<< >>>>>>>

คำบอกบุญพรรณ บุษบกิจ

สมมุขชณี ปทีโป จ อุทกั อาสเนน จ
 ปวารณาย เอตานิ ปุพฺพพรรณนฺติ วุจฺจติ.
 ฉนฺทปวารณา อุตฺตฺขานํ ภิกฺขุคณฺนา จ โอวาโท
 ปวารณาย เอตานิ ปุพฺพกิจจนฺติ วุจฺจติ.
 ปวารณา ยาวติกา จ ภิกฺขุ กมฺมปฺตฺตา
 สภาคาปตฺติโย จ น วิชฺชนฺติ วชฺชนียา จ ปุคฺคลา ตสฺมี น
 โหนฺติ ปตฺตกฺลนฺติ วุจฺจติ. (วินย.อฎ.๓/๑๓๙)

แปลว่า การปิดกวาดโบสถ์ ตามประทีป
ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ พร้อมทั้งปูลาดอาสนะ เหล่านี้เรียกว่า
บุญพรรณของปวารณา.

น้ำฉันทะ ปวารณา บอกฤดู นัภิกษุ สอนนางภิกษุณี
เหล่านี้ เรียกว่า บุญพกิจแห่งปวารณา.

วันปวารณา ๑ ภิกษุผู้เข้ากรรมมีจำนวนเท่าไร ๑
สภาคาบัติไม่มี ๑ บุคคลควรเว้นไม่มีในหัตถบาसสงฆ์นั้น ๑
รวมเรียกว่า ปัตตกัลละ(เวลาที่สมควรทำสังฆกรรม).

ในวัดที่มีภิกษุ ๕ รูปขึ้นไป ตั้งสังฆญัตติ ปวารณาว่า
 สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อชฺช ปวารณา ปนฺนรสี ยถิ
 สงฺฆสฺส ปตฺตกฺลลํ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวาเรยฺย. (วินย.๔/๒๓๗/๒๑๐)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า วันนี้เป็นวัน
 ปวารณา ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้ว สงฆ์ฟังปวารณา รูปละ ๓ ครั้ง.

ภิกษุผู้เฒ่าในสงฆ์นั่งกระโหย่งประคองอัญชวลีกล่าว
 ปวารณา ๓ ครั้งว่า

สงฺฆํ อวฺสุโส ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน วา
 ปริสฺสกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ อฺปาทาย
 ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ.

ทุติยมฺปิ สงฺฆํ อวฺสุโส ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน
 วา ปริสฺสกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ
 อฺปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ.

ตติยมฺปิ สงฺฆํ อวฺสุโส ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน
 วา ปริสฺสกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ
 อฺปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ. (วินย.๔/๒๓๗/๒๑๐)

แปลว่า ท่านทั้งหลาย กระผมขอปวารณาต่อสงฆ์
 ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่าน
 ทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนกระผม
 เมื่อกระผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านทั้งหลาย แม้ครั้งที่ ๒ กระผมขอปวารณาต่อสงฆ์ ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์หว่ากล่าวตักเตือนกระผม เมื่อกระผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านทั้งหลาย แม้ครั้งที่ ๓ กระผมขอปวารณาต่อสงฆ์ ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์หว่ากล่าวตักเตือนกระผม เมื่อกระผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ภิกษุผู้มีพรรษาลองลงมากล่าวปวารณา ๓ ครั้ง เช่นเดียวกัน โดยเปลี่ยน อาวุโส เป็น ภนฺเต เท่านั้น.

ในวัดที่มีภิกษุ ๔ รูป ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงตั้งคณะญัตติว่า

สุณนตุ เม อายสมนฺโต อชฺช ปวารณา (ปนฺนรสี)
 ยทายสมนฺตานํ ปตฺตกฺกลํ มยํ อญฺญมมญฺญํ ปวาเรยยาม.
 (วินย. ๔/๒๔๒/๒๑๖)

แปลว่า ท่านทั้งหลายจงฟังข้าพเจ้า วันนี้เป็นวันปวารณา ถ้าท่านทั้งหลายพร้อมกันแล้ว เราทั้งหลายพึงปวารณาต่อกัน.

ภิกษุผู้เฒ่าในสงฆ์ นั่งกระโหย่งประคองอัญชลีกว่า ปวารณา ๓ ครั้งว่า

อหํ อาวุโส อายสมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุตฺน

วา ปริสงกาย วา วทนต์ มํ อายสฺมนโต อนุภมปิ
อุปาทาย ปสฺสนโต ปฏิกิริสฺสามิ.

ทุติยมฺปิ อาวุโส อายสฺมนเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
สุเตน วา ปริสงกาย วา วทนต์ มํ อายสฺมนโต อนุภมปิ
อุปาทาย ปสฺสนโต ปฏิกิริสฺสามิ.

ตติยมฺปิ อาวุโส อายสฺมนเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
สุเตน วา ปริสงกาย วา วทนต์ มํ อายสฺมนโต อนุภมปิ
อุปาทาย ปสฺสนโต ปฏิกิริสฺสามิ. (วินย. ๔/๒๔๒/๒๑๖)

แปลว่า ท่านทั้งหลาย ผมขอปวารณาต่อท่านทั้งหลาย
ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลาย
ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบ
จักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านทั้งหลาย แม้ครั้งที่ ๒ ผมขอปวารณาต่อท่าน
ทั้งหลาย ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี
ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม
เมื่อผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านทั้งหลาย แม้ครั้งที่ ๓ ผมขอปวารณาต่อท่าน
ทั้งหลาย ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี
ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม
เมื่อผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ภิกษุผู้อ่อนกว่าปวารณา ๓ ครั้งเช่นกัน โดยเปลี่ยน
อาวุโส เป็น ภนฺเต เท่านั้น.

ในวัดที่มีภิกษุ ๓ รูป ภิกษุผู้ฉลาด
ผู้สามารถพึงตั้งคณะญัตติว่า

สุณนตุ เม อายสฺมนฺตา อชฺช ปวารณา (ปนฺนรสี)
ยทายสฺมนฺตานํ ปตฺตกฺกฺลํ มยํ อญฺญมญฺญํ ปวาเรยยาม.

(วินย.๔/๒๔๓/๒๑๖)

แปลว่า ท่านทั้งหลายจงฟังข้าพเจ้า วันนี้เป็นวันปวารณา
ถ้าท่านทั้งหลายพร้อมกันแล้ว เราทั้งหลายพึงปวารณาต่อกัน.

พระเถระห่มผ้าเฉวียงบ่า นั่งกระโหย่ง ประคองอัญชลี
ไว้เหนือหัว แล้วกล่าวปวารณาว่า

อหํ อาวุโส อายสฺมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสุเตน
วา ปริสฺสกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ อูปาทาย
ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ.

หุติยมฺปิ อาวุโส อายสฺมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
สุเตน วา ปริสฺสกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ
อูปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ.

ตติยมฺปิ อาวุโส อายสฺมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
สุเตน วา ปริสฺสกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ
อูปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ. (วินย.๔/๒๔๓/๒๑๖)

แปลว่า ท่านทั้งหลาย ผมขอปวารณาต่อท่านทั้งหลาย ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบ จักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านทั้งหลาย แม้ครั้งที่ ๒ ผมขอปวารณาต่อท่านทั้งหลาย ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบ จักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านทั้งหลาย แม้ครั้งที่ ๓ ผมขอปวารณาต่อท่านทั้งหลาย ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลาย ได้ช่วยอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบ จักได้แก้ไขต่อไป.

ภิกษุผู้อยู่นกว่า ปวารณา ๓ ครั้ง โดยเปลี่ยน อาวุโส เป็น ภนฺเต เท่านั้น.

ในวัดที่มีภิกษุ ๒ รูป ไม่มีการตั้งญัตติสวดประกาศให้ทราบ แต่พึงปวารณาต่อกันและกันโดยพระเถระห่มผ้าเฉวียง บ่านั่งกระโหย่งประคองอัญชลีไว้เหนือหัวแล้วกล่าวปวารณาว่า

อหิ อาวุโส อายสมนตฺ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุตเณ วา ปริสสงาย วา วทตุ มํ อายสฺมา อนุกมปํ อูปาทาย ปสฺสนโต ปฏิกิริสฺสามิ.

ทุติยมปิ อาวุโส อายสฺมนตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
 สุตฺเตน วา ปริสํกาย วา วทตฺตํ มํ อายสฺมา อนุกมฺปิ
 อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ.

ตติยมปิ อาวุโส อายสฺมนตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
 สุตฺเตน วา ปริสํกาย วา วทตฺตํ มํ อายสฺมา อนุกมฺปิ
 อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ. (วินย.๔/๒๔๔/๒๑๗)

แปลว่า ท่านครับ ผมขอปวารณาต่อท่าน ด้วยได้เห็นก็ดี
 ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านได้ช่วยอนุเคราะห์ว่า
 กล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านครับ แม้ครั้งที่ ๒ ผมขอปวารณาต่อท่าน
 ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี ขอท่านได้ช่วย
 อนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบจักได้แก้ไขต่อไป.

ท่านครับ แม้ครั้งที่ ๓ ผมขอปวารณาต่อท่าน
 ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ยินก็ดี ด้วยนึกสงสัยก็ดี
 ขอท่านได้ช่วยอนุเคราะห์ ว่ากล่าวตักเตือนผม เมื่อผมทราบ
 จักได้แก้ไขต่อไป.

ภิกษุผู้อ่อนกว่า ปวารณา ๓ ครั้ง โดยเปลี่ยน อาวุโส
 เป็น ภนฺเต เท่านั้น.

ในวัดที่มีภิกษุอยู่ ๑ รูป มีวิธีปฏิบัติอย่างนี้คือ
 ให้ภิกษุนั้นจัดเตรียมสถานที่ ไว้โดยการปิดกวาดโรงอุโบสถ

หอยัน มณฑป หรือโคนไม้ ปูอาสนะไว้ ตั้งน้ำดื่ม น้ำใช้ไว้
เตรียมประทีปแสงสว่างไว้แล้ว นั่งคอยภิกษุรูปที่จะกลับมา
ถ้ามีภิกษุ กลับมา ก็ให้ปวารณาต่อภิกษุเหล่านั้น แต่ถ้าไม่มี
ใครมาเลย ก็ให้อริชฐานว่า

อชช เม ปวารณา (ปนฺนรสี). (วินย.๔/๒๔๔/๒๑๘)

แปลว่า วันนี้เป็นวันปวารณาของเรา.

ถ้าไม่อริชฐานเป็นอาบัติทุกกฏ

<<<<< >>>>>

สงฆ์ต้องสภาคาบัติมีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑. ส่งภิกษุไปวัดใกล้ ๆ ที่พอจะกลับมาทันในวันนั้น ให้แสดงอาบัติกับภิกษุในวัดนั้น แล้วก็กลับมา ภิกษุที่เหลือก็แสดงอาบัติกับภิกษุรูปที่ส่งไปนั้น.

๒. ถ้าทำวิธีที่หนึ่งได้ ก็เป็นการดี แต่ถ้าไม่ได้ ก็ให้ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ สวดประกาศให้สงฆ์ทราบ ว่า

สุณาทู เม ภนฺเต สโฆ อัย สพุโพ สโฆ สภาค
อาปตตี อาปนฺโน ยทา อณฺณํ ภิกฺขุํ สุทฺธํ อนาปตตี
ปสฺสิสฺสตี ตทา ตสฺส สนฺติเก ตํ อาปตตี ปฏฺกิริสฺสตี.

(วินย.๔/๒๔๗/๒๒๑)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สงฆ์ทั้งหมดนี้ ต้องสภาคาบัติแล้ว เมื่อพบภิกษุรูปอื่นผู้บริสุทธิ์ ไม่มีอาบัติ ก็จักทำคืนอาบัตินั้น ในสำนักของภิกษุรูปนั้น.

๓. ในกรณีที่มีความสงสัยในสภาคาบัติ ก็ให้ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ สวดประกาศให้สงฆ์ทราบ ว่า

สุณาทู เม ภนฺเต สโฆ อัย สพุโพ สโฆ สภาคาย
อาปตติยา เวมฺติโก ยทา นิพฺพเมตฺติโก ภวิสฺสตี ตทา ตํ
อาปตตี ปฏฺกิริสฺสตี. (วินย.๔/๒๔๗/๒๒๑)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สงฆ์ทั้งหมดนี้ มีความไม่แน่ใจ ในสภาคาบัติ เมื่อหมดความไม่แน่ใจ ก็จักทำ

คืนอาบัตินั้น.

พอสวดประกาศจบ ก็ให้ตั้งญัตติปวารณาหรือญัตติอุโบสถทำสังฆกรรมได้

<<<<< >>>>>

ปกิณณกรรม พระพุทธเจ้าห้ามพระภิกษุรับเงินและทอง แต่พระพุทธเจ้าอนุญาตพระภิกษุรับเงินและทอง ด้วยไวยาวัจกรหรือกับปียการก (โยมที่รู้ธรรมวินัยไวใจได้)

พระพุทธเจ้า ไม่ได้ห้ามฆราวาสญาติโยม ถวายเงินและทองพระภิกษุสามเณร ถวายได้แต่ต้องถวายให้ถูกวิธี จะได้บุญมาก

แต่ถ้าพระภิกษุสามเณรรับเงินและทองมาแล้ว พระพุทธองค์ให้สละทิ้งตามพระวินัยก่อน จึงจะแสดงอาบัติได้ หายจากอาบัตินั้นไม่มีโทษ ถ้าไม่สละทิ้งตามวิธีของวินัย แล้วนำไปใช้จ่ายเอง ได้สิ่งของมาด้วยเงินทองนั้น เช่น ซื้อจิวร สร้างเสนาสนะ เป็นต้น ก็จะมีโทษติดตัวตลอด สละทิ้งเมื่อไหร่ จึงจะแสดงอาบัติหาย ไม่มีโทษ

ถ้าไม่มีใครถวายปัจจัยสี่เลย พระภิกษุสามเณร จะทำอย่างไร อย่างน้อยก็ขอพ่อแม่หรือญาติของเราได้ ให้เข้าได้บุญบ้าง การขอกับพ่อแม่และญาตินั้นไม่ผิดวินัย

วิธีกล่าวปวารณา

ภิกษุรูปเดียว ๒ ครั้ง ๑ ครั้ง หรือผู้มีพรรษาเท่ากันว่า
พร้อมกัน

วิธีอย่างนี้จะทำได้ก็ต้องมีเหตุ ถ้าไม่มีเหตุแล้วไม่ควรทำ
คือ

๑.ในวันปวารณานั้น มีชาวบ้านมาวัดกันมาก บ้าง
ก็มาถวายทานเป็นต้น ราตรีก็ล่วงไปใกล้สว่าง ภิกษุไม่สามารถ
ปวารณา ๓ ครั้งได้ พึงให้ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถสวด
ประกาศให้สงฆ์ทราบวา

สุณาทู เม ภนฺเต สโฆ มนุสฺเสหิ ทานํ เทนฺเตหิ
เยภฺยเยน รตฺติ เขปีตา สเจ สโฆ เตวาจิกํ ปวาเรสุสฺติ
อปฺปวาริโตว สโฆ ภวิสฺสฺติ อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสฺติ ยหิ
สํสฺส ปตฺตกฺลลํ สโฆ เทววาจิกํ เอกวาจิกํ สมานวสุลิกํ
ปวาเรยฺย. (วินย.๔/๒๖๕/๒๓๔)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ชาวบ้าน
ให้ท่านอยู่จนราตรีจวนสว่าง ถ้าสงฆ์จักปวารณา ๓ หน
สงฆ์จักปวารณาไม่ทัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ราตรีก็จักสว่าง ถ้าสงฆ์
พร้อมกันแล้ว สงฆ์พึงปวารณา ๒ หน ปวารณาหนเดียว
มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน.

๒. ในวันปวารณานั้น ภิกษุทั้งหลาย กล่าวธรรมกัน

คือ ผู้ชำนาญในพระสูตรก็กล่าวพระสูตร ผู้ชำนาญใน
พระวินัยก็วินิจฉัยวินัยกัน ผู้ชำนาญในพระอภิธรรมก็
สนทนาพระอภิธรรมกัน เกิดความโกลาหลกัน ราตรีก็ลึกลับ
ภิกษุไม่สามารถปวารณา ๓ ครั้งได้ พึงให้ภิกษุผู้ฉลาด
ผู้สามารถ สวดประกาศให้สงฆ์ทราบวา

สุณาตุ เม ภนฺเต สโฆ ภิกฺขุทฺติ กถํ กโรนฺเตหิ
เยภฺยเยน รตฺติ เขปีตา สเจ สโฆ เตวาจิกํ ปวาเรสฺสติ
อปฺปวาริโตว สโฆ ภวิสฺสติ อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสติ ยทฺติ
สํสฺส ปตฺตกฺลลํ สโฆ เทววาจิกํ เอกวาจิกํ สมานวสฺสิกํ
ปวาเรยฺย. (วินย.๔/๒๖๕/๒๓๔)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ภิกษุ
ทั้งหลายทะเลาะกัน ราตรีจวนสว่าง ถ้าสงฆ์จักปวารณา
๓ หน สงฆ์จักปวารณาไม่ทัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ราตรีก็จักสว่าง
ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้ว สงฆ์พึงปวารณา ๒ หน ปวารณาหนเดียว
มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน.

๓.วันปวารณาในวัดแห่งหนึ่ง มีภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประชุม
กัน สถานที่ก็คับแคบ กันฝนไม่ได้ ฝนตั้งเค้ามา
พึงให้ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ สวดประกาศให้สงฆ์ทราบวา

สุณาตุ เม ภนฺเต สโฆ อयํ มหาภิกฺขุสโฆ สนฺนิปติโต
ปริตฺตตฺยจ อโนวสฺสิกํ มหา จ เมโฆ อุกฺคโต สเจ สโฆ

เตวาจิกัม ปวาเรสสติ อปุปวาริโตว สโฆ ภวิสสติ อถายัม
 สโฆ ปวสสิสสติ ยทิ สัมสส ปตตกลลัม สโฆ เทววาจิกัม
 เอกวาจิกัม สมานวสสิกัม ปวาเรยย.(วินย.๔/๒๖๖/๒๓๔)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ภิกษุสงฆ์มาประชุมกันมากที่ประชุมคับแคบ กันฝนไม่ได้ ทั้งฝนที่ตั้งเค้ามาแล้วสงฆ์จักปวารณา ๓ หน สงฆ์จักปวารณาไม่ทัน เมื่อเป็นเช่นนั้นราตรีก็จักสว่าง ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้ว สงฆ์ฟังปวารณา ๒ หน ปวารณาหนเดียว มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน.

๔. วันปวารณานั้น มีอันตรายเกิดขึ้น คือ พระราชาเสด็จมา โจรมาปล้น ไฟไหม้ น้ำท่วม มนุษย์มากมาย มนุษย์เข้าสิงภิกษุ สัตว์ร้ายเข้ามา งูมา อันตรายถึงชีวิต อันตรายแห่งพรหมจรรย์ ฟังให้ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ สวดประกาศให้สงฆ์ทราบวา

สุณาทู เม ภนเต สโฆ อยัม พุรหมจริยนุตราโย สเจ
 สโฆ เตวาจิกัม ปวาเรสสติ อปุปวาริโตว สโฆ
 ภวิสสติ อถายัม พุรหมจริยนุตราโย ภวิสสติ ยทิ สัมสส
 ปตตกลลัม สโฆ เทววาจิกัม เอกวาจิกัม สมานวสสิกัม
 ปวาเรยย.(วินย.๔/๒๖๗/๒๓๔)

แปลว่า ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า เหตุนี้แหละคือ อันตรายต่อพรหมจรรย์ ถ้าสงฆ์จักปวารณา ๓ หน

สงฆ์จักปวารณาไม่ทัน เมื่อเป็นเช่นนี้ราตรีก็จักสว่าง
ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้ว สงฆ์พึงปวารณา ๒ หน ปวารณาหนเดียว
มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน.

<<<<< >>>>>

ปกิณณกรรม การปวารณาของพระภิกษุ นั้น คือ
การยอมให้ว่ากล่าวตักเตือนกัน ด้วยความปรารถนาดี
ไม่มีใจมุ่งร้ายต่อกัน มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากัน ถึงแม้
พระเถระจะมีพรรษามากกว่า พระผู้มีพรรษาน้อยกว่า ก็
สามารถว่ากล่าวได้ตามพระธรรมวินัย วิธีการอย่างนี้ทำให้
พระภิกษุสามเณรอยู่รวมกันอย่างมีความสุข ถึงแม้ว่าพระ
ภิกษุสามเณรนั้น จะมาจากตระกูลต่างกัน ไม่ใช่พี่น้องกัน
แต่เมื่อมาบวชในพระพุทธศาสนาแล้ว ปฏิบัติตามพระธรรม
วินัยของพระพุทธเจ้าแล้ว จึงทำให้เป็นพี่น้องกันเป็นญาติกัน
ดูแลกัน เคารพกันตามพระธรรมวินัย

ฆราวาสญาติโยม ควรอย่างยิ่ง ที่จะนำเอาวิธี
ปวารณาของพระภิกษุไปใช้ เพื่อจะได้เกิดความสามัคคี
มีความเคารพกัน ไม่ทะเลาะกัน อยู่รวมกันอย่างมีใจเอื้อเพื่อ
ช่วยเหลือกัน

หมายเหตุ

คำว่า **ปวารณา** หมายถึง ห้าม, ปวารณา, อนุญาต หรือการเสนอความประสงค์

(แยกศัพท์เป็น ป บทหน้า วร ธาตุ ยุ ปัจจัย อ ปัจจัยในอิตถิลิงค์)

คำว่า **ปวารณา** ในสิกขาบทที่ ๗-๘-๙ แห่งจีวรวรรค หมายถึง ทายกยอมให้ขอหรือเปิดโอกาสให้ขอ เช่นคำกล่าวว่ ถ้าพระคุณเจ้า ต้องการสิ่งใดอันสมควรแก่สมณะแล้ว นิมนต์พระคุณเจ้าขอสิ่งนั้น ๆ ได้ คำกล่าวอย่างนี้เรียกว่า คำปวารณา

คำว่า **ปวารณา** ในสิกขาบทที่ ๕-๖ แห่งโภชนวรรค หมายถึง ภิกษุออกปากบอกห้ามหรือปฏิเสธภัตตาหาร

คำว่า **ปวารณา** ในปวารณาขันธกะนี้ หมายถึงภิกษุ เปิดโอกาสให้ว่ากล่าวตักเตือน และเป็นชื่อเรียกสังฆกรรม ที่ภิกษุสงฆ์ทำในวันสุดท้าย แห่งการอยู่จำพรรษา คือในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ สำหรับผู้จำพรรษาแรก หรือในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ สำหรับผู้จำพรรษาหลัง พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาต ให้ภิกษุสงฆ์ปวารณา แบบพร้อมเพรียงกัน โดยชอบธรรม.

ทอดกฐิน

กฐิน คือ ผ้าพิเศษที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้พระภิกษุสงฆ์ผู้อยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือน ช่วยกันทำ ในช่วง ๑ เดือน หลังออกพรรษา และเมื่อทำสำเร็จแล้ว ทุกรูปต่างได้รับความสะดวกทางพระวินัย ๕ ประการ คือไม่เป็นอาบัติ ไม่มีความผิดวินัย จนถึงกลางเดือน ๔ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔)

กฐินกาล

ในช่วง ๑ เดือน หลังออกพรรษา คือ ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ จัดเป็น ช่วง “กฐินกาล” คือเวลาที่ทำกิจเกี่ยวกับผ้ากฐิน ถวายผ้ากฐิน หรือทอดกฐิน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พระภิกษุผู้จำพรรษาครบ ๓ เดือนแล้ว ได้รับความสะดวกทางพระวินัย ๔ ประการ ที่เื้อ้อำนวยให้พระภิกษุแสวงหาผ้าสำหรับเย็บเป็นผืนจีวรเพื่อใช้ผลัดเปลี่ยนผ้าจีวรผืนเดิมที่เก่าหรือขาด

แต่หากพระภิกษุได้ทำกิจเกี่ยวกับผ้ากฐิน (กรานกฐิน) ก็
จะยี่ดระยะเวลาการแสวงหาจีวรและได้รับความสะดวกทาง
พระวินัยเพิ่มเป็น ๕ ประการ จนถึงกลางเดือน ๔

การถวายผ้ากฐิน

ผู้ถวายผ้ากฐิน จะเป็นเทวดาหรือมนุษย์ หรือสหัสรรมิก
๕ (ภิกษุ ภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี) ก็ได้

ในสมัยพุทธกาล หลังจากออกพรรษา ๑ เดือน ทายก
ทายิกาทั้งหลายที่ประสงค์ จะอนุเคราะห์พระภิกษุสงฆ์
ให้ได้รับความสะดวกเรื่องผ้ากฐิน จึงชักชวนกันให้รวบรวม
ผ้าผืนเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ตามแต่จะหามาได้ เมื่อได้ผ้าพอ ที่
จะทำเป็นไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งแล้ว ก็กำหนดวัน เวลา และวัด
ที่จะถวายผ้าไว้ก่อน ที่เรียกกันว่า “จองกฐิน” จากนั้นจึงพร้อม
ใจกันนำผ้าเหล่านั้นพร้อมอาหารหวานคาวไปถวายพระภิกษุ
สงฆ์ในวัดที่ได้กำหนดไว้

การทำผ้ากฐิน

ฝ่ายพระภิกษุสงฆ์ เมื่อรับผ้าเหล่านั้นแล้ว และเห็นว่าผ้า
ที่ได้รับเพียงพอ ที่จะเย็บเป็นผ้าไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งได้แล้ว
ก็พร้อมใจกันมอบผ้าเหล่านั้น แก่พระภิกษุรูปหนึ่งผู้มีจีวรเก่า
หรือขาด ผู้ฉลาดมีความรู้ความเข้าใจและรู้หน้าที่ สามารถทำ
ผ้าที่ได้รับมอบให้สำเร็จ เป็นผ้ากฐินได้ถูกต้องตามพระวินัย

และพระภิกษุทุกรูปในวัดนั้น ต้องช่วยพระภิกษุรูปนั้นทำเป็น ผืนจีวรให้เสร็จภายในวันนั้น

ความสะดวกทางพระวินัย

เมื่อพระภิกษุสงฆ์ในวัดนั้น ได้ทำกิจเกี่ยวกับผ้ากฐินเสร็จ สมบูรณ์แล้ว ทุกรูปย่อมได้รับความสะดวกทางพระวินัย ๕ ประการ คือ

๑.รับนิมนต์ไว้ในที่แห่งหนึ่งแล้ว แม้ไม่บอกลาพระภิกษุ ที่อยู่ในวัด ก็สามารถไปเรือนหลังอื่นได้ทั้งก่อนและหลังฉัน โดยไม่ผิดพระวินัย (ถ้าไม่ได้อาณิสงส์กฐินก็ไปไม่ได้)

๒.เดินทางไปในที่อื่นได้ โดยไม่ต้องนำผ้าจีวร ไปครบทั้ง ๓ ผืน ไม่ผิดพระวินัย

๓.รับอาหารที่ทายกนิมนต์ระบุง้ออาหาร (เช่น นิมนต์ฉันแกงไก่ นิมนต์ฉันขนมจีน เป็นต้น) พร้อมกัน ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป แล้วนำมาฉันได้ ไม่ผิดพระวินัย(ปกติแล้วฉันไม่ได้)

๔.เก็บผ้าที่นอกจากผ้าไตรจีวรไว้ได้เกิน ๑๐ วัน จนกว่าจะหมดเขตกฐิน ไม่ผิดพระวินัย

๕.ได้รับส่วนแบ่งผ้าจีวร ในวัดที่ตนจำพรรษาเสมอกัน กับพระภิกษุทุกรูป

ผลบุญแห่งผู้ถวายผ้ากฐิน

ทายกทายิกาผู้ถวายผ้ากฐิน ย่อมชื่อว่า “เป็นผู้กระทำบุญอย่างประเสริฐ” เพราะปรารถนาถึงศีลเป็นต้น ของพระภิกษุสงฆ์ผู้จำพรรษา และเพราะประสงค์ จะอนุเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ให้ได้รับความสะดวก เรื่องผ้าจีวรเป็นสำคัญ บุญกุศล คือ การถวายผ้ากฐินนี้ย่อมอำนวยผลให้ผู้ถวายได้รับความสะดวกสบายเรื่องเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าอาภรณ์ และอาหารคาวหวาน เป็นต้น ตลอดระยะเวลาที่ยังท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏนี้

อนึ่ง บุญนี้จะอำนวยผลสูงสุด คือ ทำให้ทายกได้รับการอุปสมบทโดยพระพุทธเจ้าเป็นผู้ประทานให้ ซึ่งเรียกว่า “เอหิภิกขุอุปสัมปทา” และอำนวยผลให้ทายิกาได้รับเครื่องประดับอันล้ำค่าหาที่เปรียบมิได้ซึ่งเรียกว่า “มหาเลขาปสาธน์” และยังเป็นเหตุให้ผู้ถวายมีโอกาสได้ศึกษา และปฏิบัติธรรมจนบรรลุอริยผลสูงสุดคือพระอรหันต์ผลด้วย

นอกจากนั้น ทายกทายิกาย่อมได้รับอานิสงส์แห่งการถวายทานตามที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ ๕ ประการ คือ

๑. เป็นที่รักที่พอใจของคนหมู่มาก
๒. สัตบุรุษผู้มีจิตสงบยอมคบหาผู้ถวายทาน
๓. กิตติศัพท์อันงามของผู้ถวายทานย่อมขจรไป

๔. ย่อมไม่เห็นห่างจากธรรมของคฤหัสถ์
 ๕. หลังจากละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมเกิดในสุคติ โลกสวรรค์
 ฉะนั้นการถวายผ้ากฐิน จึงมีอานิสงส์มาก สำหรับ
 พระภิกษุสามเณร และมีอานิสงส์มาก สำหรับผู้ถวาย และ
 ในส่วนของพระภิกษุได้รับความสะดวกทางด้านพระวินัย
 เป็นอย่างมาก เพราะธรรมดาแล้ว วินัยที่พระพุทเจ้าทรง
 บัญญัติแล้ว พระภิกษุจะล่วงละเมิดไม่ได้ ถ้าผู้ใดล่วงละเมิด
 ผู้นั้นต้องอาบัติในข้อนั้น แต่พอพระภิกษุได้รับกฐิน เสร็จ
 เรียบร้อยแล้ว แม้จะล่วงละเมิดพระวินัย ที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ก็
 ไม่เป็นอาบัติ ไม่มีความผิดในวินัยบางข้อ เมื่อพระภิกษุ
 ได้รับความสะดวกแล้ว ผู้ถวายก็ได้รับความสะดวกในการดำ
 เนินชีวิตประจำวันเหมือนกัน

ปภินณกธรรม ผ้าอัจเจกจีวร คือผ้าริบด่วน หลายคน
 อาจจะไม่รู้จักไม่เคยได้ยิน

เวลาในการถวายมีแค่ ๑๐ วัน คือเริ่มตั้งแต่วันขึ้น ๕ ค่ำ
 เดือน ๑๑ ถึง วันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมทั้งหมด ๑๐
 วันด้วยกัน คือถวายก่อนออกพรรษาหรือก่อนเขตการถวายผ้า
 กฐิน ๑๐ วัน

การถวายผ้าอัจเจกจีวรนี้ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับบุคคลที่จะถวายได้ ไม่ได้ถวายได้ทุกคนเหมือนผ้ากฐิน ผู้ที่จะถวายผ้าอัจเจกจีวรนี้ได้ คือ

๑.คนที่จะไปบอกรบสามารถถวายผ้านี้ก่อนได้ เพราะ จะเป็นหรือตายก็ยากที่จะรู้ได้

๒.คนจะไปค้างแรมต่างถิ่นต่างประเทศ

๓.คนเจ็บไข้ ถวายก่อนได้ เพราะอาจจะตายก่อนได้

๔.สตรีมีครรภ์

๕.คนยังไม่มีศรัทธาแต่มามีศรัทธาเกิดขึ้นในภายหลัง

๖.คนยังไม่มีความเลื่อมใส มามีความเลื่อมใสเกิดขึ้น

การถวายผ้าอัจเจกจีวร มีอานิสงส์ดุจเดียวกับถวายผ้ากฐิน เพราะถวายพระสงฆ์เหมือนกันมีเขตเวลาเหมือนกัน

สยามเม วา ทยยรรณูเจ วา กฉินทุสสุทาน
การถวายผ้ากฐินในประเทศไทย

ทยยรรณูจิ หิ พุทฺธสาสนนคฺริ โหติ ฯ พุทฺธชนา ปน
พุทฺธลจ ธมฺมลจ สงฺฆลจ สรณํ คตา โหนติ ฯ เย ชนา
ทานาทีนึ ปุณฺณานิ กโรนติ, เตหิ เยภฺยุเยน กฉินทุสสุทานํ
ชีวิเต อิจฺฉิตลจ ปตฺถิตลจ กตลจ โหติ ฯ ตโต มยา
กฉินทุสสุทานวตฺถุ วุจฺจเต ฯ

ประเทศไทย เป็นเมืองพุทธ ฯ คนเป็นอันมาก
เป็นชาวพุทธ ฯ คนเหล่าใดทำบุญมีการถวายทานเป็นต้น,
โดยมากแล้ว คนเหล่านั้นปรารถนาแล้วตั้งใจแล้วที่จะทำการ
ถวายผ้ากฐินสักครั้งในชีวิต ฯ ลำดับต่อไปนี้ ข้างพระเจ้าจะพูด
ถึงเรื่องการถวายผ้ากฐิน ฯ

มหาวคคปาลิยา จ วินเย ตสฺส นิทานํ วุตฺตํ “เตน
สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตถิยํ วิหฺรติ เขตวเน
อนาถปิณฑิกสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเยน
ตีสมตฺตา ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ สพฺเพ อารญฺญกา สพฺเพ
ปิณฑปาทิกา สพฺเพ ปัสฺสุกฺลิกา สพฺเพ เตจิวริกา สาวตถิ
อาคจฺจนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสนาย อุกฺกฏจาย วสฺสุปนายิกาย
นาสฺกขีสุ สาวตถิยํ วสฺสุปนายิกํ สมภาเวตฺถุ, อนฺตรามคฺเค
สาเกเต วสฺสํ อุกฺคจฺฉีสุ, เต อุกฺกณฺจิตฺรูปา วสฺสํ วสฺสีสุ

“อาสนนเนว โน ภควา วิหริติ อีโต ฉสุ โยชนนสุ, น จ มยํ ลภาม ภควนตํ ทสสนายาติ ฯ”

ในมหาวรรคบาลีพระองค์ได้ตรัสเหตุเกิดแห่งกฐินไว้ว่า สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ที่วัดเชตวันซึ่งเป็นอารามของท่านอนาถปิณฑิกะเศรชฐี ใกล้เมืองสาวัตถี ฯ

ก็ในสมัยนั้นแล ภิกษุชาวเมืองปาฐะยยะ ๓๐ รูป ถืออุตุรงค์ มีการอยู่ป่าเป็นวัตร เทียบวิณฑบาทเป็นวัตร ถือบ้างสกุลเป็นวัตร ถือบ้างไตรจีวรเป็นวัตร เดินทางมายังเมืองสาวัตถี เพื่อจะเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า แต่พอใกล้ถึงวันเข้าพรรษา ไม่สามารถจะเข้าจำพรรษาในเมืองสาวัตถี, จึงเข้าจำพรรษาในเมืองสาเกตระหว่างทาง, ภิกษุเหล่านั้นมีใจรัญจวนอยู่จำพรรษาด้วยคิดว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าของพวกเรา ประทับอยู่ใกล้ๆ จากสถานที่นี้แค่ ๖ โยชน์เอง, แต่พวกเราก็ไม่ได้เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ

มหาวคคอกฎกถาย ปน วินยเย วุตตํ “เต ตีสมตตทา ปาฐะยยกา ภิกขุ โหนติ ปเสนทิโกสลรณโณ เอกปิตุกภาตโร ภททวคคิยตเถรา ฯ เตสุ สพพเชฎฐโก อนาคามี, สพพปจฉนิโก โสตาปนโน, เอโกปิ อรหา วา ปุถุชชโน วา นตถิ ฯ อิเม ปน เตรสापิ ฐตงคานิ สมاتاเยว วตตุนติ ฯ”

ในมหาวรรคอรรถถา ท่านกล่าวอธิบายไว้ว่า ภิกษุ

ชาวเมืองปาฐะยูยะประมาณ ๓๐ รูปเหล่านั้นคือพระภัททวัคคีย์
เถระ เป็นพี่น้องร่วมมารดาเดียวกัน ของพระเจ้าปเสนทิโกศล
ฯ บรรดาพระเถระ ๓๐ รูปเหล่านั้น รูปที่เป็นหัวหน้า
เป็นพระอนาคามี, รูปที่อ่อนกว่าเป็นพระโสดาบัน, แม่สักรูป
หนึ่งที่เป็นพระอรหันต์หรือเป็นปุถุชนไม่มีเลย ฯ ก็พระเถระ
เหล่านี้ ถือรูดงค์ ๑๓ ข้อ ฯ

ตโต ภควา เตสํ ภิกขุณฺโณ นมตคคิยถํ กเถสิ, เต
สพเพปิ กถาปริโยसानเ อรหตตํ ปาปญฺจิตฺวา นิสินฺนญฺจาน-
โตเยว อากาเส อุปฺปตฺติว อคมํสูติ ฯ

ต่อมา พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสอนมตคคิยถา
สำหรับภิกษุเหล่านั้น, พอจบเทศนานั้น ภิกษุแม่ทั้งหมดนั้น
บรรลुพระอรหันต์ได้เหาะไปในอากาศจากที่ตนนั่งแล้วนั่นเองฯ

ตโต มหาวคคฺปาลิยา วินเย วุตตํ “อถโฆ เต ภิกขุ
วสุสํ วุตฺถา เตมาสจฺเจยน กตาย ปวารณาย เทเว
วสุสนฺเต อุกทสงฺคเห อุกทจิกฺขลฺเล โอกฺปุณฺณเณหิ จิวเรหิ
กิลนฺตรูปา, เยน สาวตถิ เชตวนํ อนาถปิณฺฑทิกฺสส
อาราโม, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ ฯ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสิตึสุ ฯ

ในวินัยมหาวรรคบาลีพระองค์ตรัสไว้ว่า ครั้งนั้นแล
ภิกษุเหล่านั้น อยู่จำพรรษาครบสามเดือนแล้ว ทำปวารณา

กันแล้ว แต่ฝนยังตกชุกอยู่ พื้นดินยังมีน้ำนอง มีโคลนตม จึงลำบากเพราะจิวรเปียกชุ่ม เดินทางเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ในวัดเชตวัน ซึ่งเป็นอารามของท่านอนาถบิณฑิก เศรษฐีสร้างถวาย ใกล้เมืองสาวัตถี ฯ ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้ว ก็ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วนั่งในที่สมควร ฯ

อาจิณฺณ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อาคนฺตุเกหิ
ภิกฺขุหิ สทฺธิํ ปฏฺิสมฺโมทิตฺตุํ ฯ อถโฆ ภควา เต ภิกฺขุ เอตทวโจ
“กจฺจจิ ภิกฺขเว ชมนียํ กจฺจจิ ยาปนียํ กจฺจจิ สมคฺคา
สมฺโมทมานา อวิวทมานา ผาสุกํ วสฺสํ วสิตถ, น จ
ปิณฑเกน กิลมิตถาติ ฯ

ก็การที่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงสนทนาปราศรัยกับภิกษุอาคันตุกทั้งหลาย นั้นเป็นประเพณี ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสถามพวกภิกษุว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอยังสบายดีอยู่หรือ ยังพอเป็นอยู่ได้หรือ พวกเธอเป็นผู้พร้อมเพียงกันร่วมใจกัน ไม่ทะเลาะกัน อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก และบิณฑบาตไม่ลำบากหรือ ฯ

“ชมนียํ ภควา, ยาปนียํ ภควา, สมคฺคา จ มยํ
ภนฺเต สมฺโมทมานา อวิวทมานา วสฺสํ วสฺสมหา, น จ
ปิณฑเกน กิลมิมหา, อิท มยํ ภนฺเต ตีสมตฺตา ปาเจยฺยกา
ภิกฺขุ สาวัตถี อาคจฺฉนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสนาย อุปกฏฺจาย

วสุสฺพนาโยกาย นาสกฺขิมหา สาวตถิโย วสุสฺพนาโยกั
สมภาเวตฺ, อนฺตรามคฺเค สาเกตเว วสุสฺ อุกฺกจฉิมหา, เต
มโย ภนฺเต อุกฺกณฺจิตฺรูปา วสุสฺ วสิมฺหา “อาสนฺเนว โน
ภควา วิหฺรติ อิตฺถิ นฺน จ มโย ลภาม ภควนฺตํ
ทสฺสนายาติ ฯ อถโฆ มโย ภนฺเต วสุสฺวฺตฺถา เตมาสจฺจเยน
กตาย ปวารณาย เทเว วสุสฺนฺเต อุกฺกสงฺคเห อุกฺกจิกฺขลฺเล
โอภฺกฺษณฺณเห จิวฺเรหิ กิลนฺตฺรูปา อทฺธานํ อาคตฺตาติ ฯ

ภิกษุเหล่านั้นกราบทูลว่า ยังสบายดี ยังพอเป็นอยู่ได้
พระเจ้าข้า อนึ่งพวกข้าพระองค์เป็นผู้พร้อมเพียงกัน ร่วมใจกัน
ไม่ทะเลาะกัน อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก และบิณฑบาตไม่ลำบาก
พระเจ้าข้า ขอประทานวโรกาส พวกข้าพระองค์ มีประมาณ
๓๐ รูปเป็นภิกษุชาวเมืองปาฐุยยะ เดินทางมาเมืองสาวัตถี
เพื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อใกล้ถึงวันเข้าพรรษา ไม่
สามารถจะเดินทางมาให้ทันเข้าพรรษาในเมืองสาวัตถีได้,
จึงเข้าจำพรรษาในเมืองสาเกต ในระหว่างทาง, พวกข้าพระ
องค์รัฐจวนใจอยู่จำพรรษาด้วยคิดว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า
ของพวกเราประทับอยู่ใกล้ๆ จากที่นี่แค่ ๖ โยชน์เอง, แต่ก็
ไม่ได้เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า พระเจ้าข้า ฯ ครั้งนั้นแล
พวกข้าพระองค์ อยู่จำพรรษารอบสามเดือน ทำปวารณาแล้ว
เมื่อฝนยังตกชุกอยู่ พื้นดินยังเต็มไปด้วยน้ำ เป็นหล่มเลน

มีจีวรเปียกชื้น เหน็ดเหน้อยเดินทางไกลมา พระเจ้าข้า ฯ

อถโฆ ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรณเ ธมฺมี
กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ “อนุชานามิ ภิกฺขเว
วสฺสวุตถานํ ภิกฺขุณฺโณ กจฺฉินฺ อตฺถริตฺถุ, อตฺถตฺกจฺฉินานํ โว
ภิกฺขเว ปญฺจ กบฺปิสฺสนฺติ, อนามนฺตจาโร อสมาทานจาโร
คณฺโฆชนํ ยาวทตฺถจิวโร โย จ ตตฺถ จิวฺรฺรูปาโท โส
เนสํ ภวิสฺสตีติ, อตฺถตฺกจฺฉินานํ โว ภิกฺขเว อิมานิ ปญฺจ
กบฺปิสฺสนฺตีติ ฯ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงธรรมมีกถา
ในเพราะเรื่องนี้เป็นเหตุ แล้วรับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า
ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายผู้อยู่จำพรรษาแล้ว
กรานกฐิน(รับกฐิน), ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอกรานกฐินแล้ว
จักได้อานิสงส์ ๕ ประการ คือ

๑. เทียวไปไม่ต้องบอกลา
๒. ไม่ต้องถือไตรจีวรไปครบสำหรับ
๓. ฉ้นคณะโภชนะได้
๔. เก็บอดิเรกจีวรไว้ได้ตามต้องการ
- ๕ .พวกเธอจะได้จีวรที่มีในวัดนั้น

ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอผู้กรานกฐินแล้ว จักได้อานิสงส์
๕ ประการ อย่างนี้ ฯ

ทยยิกา จ ชนา อสุสยขมาสสส ปาฏิกปทภาพปกขทิวเส
ยาว กตติกมาสสส ปนนรสชุนหปกขทิวสโต สปริวาร
กจินทุสส์ สพพาวาเส สงฆสส ทาตุ อารณติ ฯ

ก็ชาวไทย เริ่มถวายผ้ากฐินกันตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน
๑๑ จนถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้าย ฯ

สยาเม จ บุริมิกาย วสส์ อุปคนตวา ปชมปวารณาย
ปวาริตา ภิกขุ อตถิ ฯ เย จ ชนา “อิเธกจโจ อตตนา ทาน
เทติ, ปรี น สมาทเปติ, โส นิพพตตนิพพตตฎฐานเ
โภาคสมบห์ ลภติ, โน ปริวารสมบห์, เอกจโจ อตตนา ทาน
น เทติ, ปรี สมาทเปติ, โส นิพพตตนิพพตตฎฐานเ
ปริวารสมบห์ ลภติ, โน โภาคสมบห์; เอกจโจ อตตนา จ ทาน
น เทติ ปรยจ น สมาทเปติ, โส นิพพตตนิพพตตฎฐานเ
โน โภาคสมบห์ ลภติ, โน ปริวารสมบห์; วิฆาสาโท
หุตวา วิจรติ; เอกจโจ อตตนา จ ทาน เทติ ปรยจ
สมาทเปติ; โส นิพพตตนิพพตตฎฐานเ โภาคสมบทยจ ลภติ
ปริวารสมบทยจชาติ วุตต์ ฌมมเทศน์ อสุณีสุ ฯ

ก็ในประเทศไทย มีภิกษุหลายรูปเข้าจำพรรษาแรก
แล้วปวารณาในวันปวารณาแรก ฯ ก็ ชาวบ้านเหล่าใด ได้
ฟังธรรมเทศนาที่พระองค์ตรัสไว้ว่า คนบางคนในโลกนี้
ถวายทานเองแต่ไม่ชวนคนอื่นถวาย, คนนั้นย่อมได้โภค

สมบัติแต่ไม่ได้บริวารสมบัติ ในที่ที่ตนไปเกิดแล้ว, คนบางคน ไม่ถวายทานเองเลย แต่ชอบชวนคนอื่นถวาย, คนนั้นย่อมได้บริวารสมบัติแต่ไม่ได้โภคสมบัติในที่ที่ตนไปเกิด, คนบางคน ไม่ถวายทานเลย และไม่ชวนคนอื่นถวายด้วย, คนนั้นย่อมไม่ได้โภคสมบัติและบริวารสมบัติ ในที่ที่ตนเกิดแล้ว เป็นคนขอทาน กินเดนคนอื่น เที้ยวไป, คนบางคน ถวายทานเองด้วย เชิญชวนคนอื่นด้วย, คนนั้นย่อมได้โภคสมบัติและบริวารสมบัติ ในที่ที่ตนเกิดแล้ว ฯ

เตสุ จ ปณฺฑิตตชนา “มยํ กจฺจิทฺตสฺสํ ทสฺสามาติ จินฺตเตตฺวา ภิกฺขุณฺโณ ตมตถํ อารโหเจตฺวา “อมฺมตาตา มยํ สุวาตนาถ ภิกฺขุณฺโณ กจฺจิทฺตสฺสํ ทสฺสาม, โย ยตตตกาณี ทาตุํ สกโกติ, โส ตตตตกาณี จีวราทีนํ เทตฺ, ตํทิวสํ เอกสฺมึ จาเน กจฺจิทฺตสฺสํ การาเปตฺวา สงฺฆสฺส ทสฺสามาติ อุกฺโขเสนตา วิจรีสุ ฯ เต ปุณฺทิวเส ปณฺฑิตตชนา ภิกฺขุสงฺฆํ ปริวีสิตฺวา ภิกฺขุสงฺฆํ อาทิสฺส “ภนฺเต อมฺเหหิ มหาชนํ สมากเปตฺวา อิทํ ทานํ ทินฺนํ, ตตถ สมากทปิตา มนุสฺสา อตฺตโน พเลน พหุณีปี โถกานีปี จีวราทีนํ อาทิสฺส, เตสํ สพฺเพสานํ มหปฺพลํ โหตฺ, อิทานี มยํ ภนฺเต กมฺมณฺจ กมฺมผลณฺจ สทฺทหิตฺวา สมสทฺธา สมฉนฺทา สมจิตฺตา สงฺสารวฏฺฏทฺทุกฺชโต โมจนฺตถาย นิพฺพานสฺส สจฺฉิกรณฺตถาย อิมํ กจฺจิทฺตสฺสํ

ขออุทิศส่วนบุญนี้ให้แก่มารดาบิดา ครูบาอาจารย์ ปู่ย่าตายาย และญาติมิตรสหายที่มีชีวิตอยู่ก็ดี ที่ล่วงลับไปแล้วก็ดี พร้อมด้วยสรรพสัตว์ทั้งหลาย ขอให้ท่านเหล่านั้น เมื่อได้รับส่วนบุญนี้แล้ว จงมีความสุขโดยทั่วกันเทอญ ฯ

มหาวคคอกุชกถาย จ วินเย วุตตํ “กจันนิ เกน ทินนํ วมุฏฺฐิตี ฯ เยน เกนจิ เทเวณ วา มนุสฺสเสน วา ปญฺจนนํ วา สหรมฺมิกานํ อภยตเรน ทินนํ วมุฏฺฐิตี ฯ กจันทายกสฺส วุตตํ อตฺถิ สเจ โส ตํ อชานนฺโต ปุจฺฉติ ฆนฺเต กถํ กจันนิ ทาทพฺพนฺติ ตสฺส เอวํ อากิจฺจิตพฺพิ ตินฺณํ จีวรานํ อภยตฺรปโหนกํ สุริยุคฺคมนสมเย วุตตํ “กจันจิวรํ เทมาติ ทาทุ วมุฏฺฐิตี ตสฺส ปริกมฺมตถํ เอตตกา นาม สุจโย เอตตกํ สุตตํ เอตตกํ รชนํ ปริกมมํ กโรนฺตานํ เอตตกานํ ภิกฺขุณํ ยาคุภตฺตยจ ทาทุ วมุฏฺฐิตีติ ฯ

ก็ในมหาวรรคอรรถถา ท่านกล่าวอธิบายไว้ว่า กฐินใครถวาย จึงใช้ได้ ฯ บุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง จะเป็นเทวดา หรือมนุษย์หรือสหธรรมิกทั้ง ๕ คือ ภิกษุ ภิกษุณี สิกขมานา สามเณร และสามเณรี คนใดคนหนึ่งถวายก็ใช้ได้ ฯ ธรรมเนียมของผู้ถวายกฐิน มีอยู่ คือ ถ้าเขาไม่รู้ธรรมเนียมนั้นจึงถามว่า กฐินควรถวายอย่างไร เจ้าข้า, ภิกษุพึงบอกเขาอย่างนี้ว่า ควรถวายผ้าพอทำไตรจีวรผืนใดผืน

หนึ่งได้ในจำนวนจีวร ๓ ผืน ในเวลากลางวันว่า พวกข้าพเจ้า ถวายผ้ากฐินจีวร, ควรถวายเข็มเท่านั้นเล่ม ด้ายเท่านั้น น้ำย้อมเท่านั้น เพื่อทำจีวรนั้นและถวายยาคุณและภัตตรแก่พวก ภิกษุเท่านั้นรูป ผู้ช่วยทำ ฯ

ทวยธรรมาเจ จ ราชาปี อติวิย กจินทุสสุทานเน สยณั กตวา สหตถา อรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร นาม อาทีนั โสฬสนนั อวาसानั กจินทุสสุทานิ เทติ ฯ

แม้พระราชชา ในประเทศไทย ทรงให้ความสำคัญในการ ถวายผ้ากฐินอย่างมาก ทรงพระราชทานผ้ากฐิน สำหรับวัด ๑๖ วัด มีวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นต้น ด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง ฯ

อตีเตเต จ อิทานิ จ ทวยธรรมาเจ ชนาธิปติ महाराजा सहत्तथा गजिनुत्तुसुत्तु संखसुत्तु เทติ, โส จ ปน มชฌิมปเทเส จ ปจจनुตชนปเท จ จิตตสุต วิหารสุต กจินทุสสุत्ตु เทติ ฯ โส กिर गुमिप्लो नाम नवो महाराजा पुत्तुम्मामโก चम्मम्मामโก संขम्मामโก จ रच्छु कारेत्तวา तसुविराचम्ममेसु ज खरवासम्ममेसु ज जत्तวา पुत्तुत्तुสสุทานे सत्तुโธ ज पासาทิโก ज ओहोสิ ฯ ततो तेवन्करे बवन्निवेत्तराचरविवारे नाम आरामे पपुพพิत्तुวา चम्मวินยसुत्तुสิขितो सम्ณกัจจि पुเรสิ ฯ โส अप्रगाके सिखपจจกขาทो होति ฯ โส ज

พุทธศาสนโนปกรณ์จ ภิกขุสงฺฆูปถมภณจ กตฺวา อาราม
 การาเปตฺวา จ วิหารเ ปฏิสงฺขารेतฺวา จ สุกตมมานั
 ไรฺยหสีลานั สุปฺพตานิ จิรปพฺพชิตานิ ปาสาทิกานิ
 ภิกขุณั จานั เทติ ฯ โส จ นาวาพฺยุหฺยานชลมคฺเคน
 อรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารั นาม อารามั คนฺตฺวา
 สงฺขสฺส กจฺฉินฺทฺสสั เทติ ฯ ตสฺส จ คมนั อภิมหากรณั
 โหติ อภิมหาวิธิ มหาปริกมมั ฯ อิทํ รณฺโณ รุรั โหติ ฯ โส
 จ โยนิโส มนสิโกโรติ สพฺพทา ฯ

ประเทศไทย ในอดีตและในปัจจุบัน มหาราช
 ผู้เป็นใหญ่กว่าทุกคน ย่อมถวายผ้ากฐิน แต่พระสงฆ์
 ด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง, ก็แล พระองค์ ทรงถวายผ้า
 กฐินแก่วัดทั้งที่อยู่ในเขตเมืองด้วย เขตชนบทด้วยฯ ทราบมา
 ว่าพระราชาธิราชกาลที่เก้าพระนามว่าภูมิพล เป็นพุทธมามกะ
 ฉัมมมามกะ และสังฆมามกะ พระองค์ครองราชย์แล้ว ดำรงอยู่
 ในทศพิธราชธรรมและในขราวาสธรรม เป็นผู้มีความเลื่อม
 ในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ฯ ต่อมา พระองค์ทรงผนวช
 ในวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร เป็นผู้ศึกษาในพระธรรม
 วินัยเป็นอย่างดี บำเพ็ญสมณกิจบริบูรณ์ ฯ หลังจากนั้น
 พระองค์ทรงลาสิกขา ครองเพศฆราวาส ฯ พระองค์เป็น
 ผู้มีอุปการะต่อพระพุทธศาสนาและอุปถัมภ์ค้ำชูพระสงฆ์

ทรงสร้างอาราม ปฏิสังขรณ์วิหารเป็นอันมาก พระราชทานตำแหน่งหรือมอบภาระหน้าที่แก่ภิกษุทั้งหลายผู้ทำกรณคุณะสงฆ์ด้วยดี ผู้ถือเอาฐานะพระศาสนา ผู้มีช่อวัตรปฏิบัติที่งดงาม บวชมายาวนาน เป็นที่น่าเลื่อมใสของทุกคน ๆ และพระองค์ ได้เสด็จวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อถวาย ผ้ายกฐิน แก่พระสงฆ์ ด้วยเรือโดยพยุหยาตราชลมารค ๆ การเสด็จไปวัดอรุณ ๆ นั้น เป็นการเสด็จไปด้วยพิธีที่ยิ่งใหญ่ ๆ นี้เป็นฐานะหน้าที่ของพระราชา ๆ พระองค์ทรงใส่ใจอย่างละเอียด รอบครอบ ทุกครั้ง ๆ

ทยยรรฎฐเ ชน เอกจเจ ชนา “ปญจ วา อติเรกั วา ภิกขุ เอกสมั วิหารเ วสสั อุปวสีสุ, เต กจินตถารั ลภนติ, ชนา กจินทุสสั ทาตุ้ สมตถา โหนติ, สเจ ปน ตสมั วิหารเ เอโก วา ทเว วา ตโย วา จตตาโร วา ภิกขุ วสสั อุปวสีสุ, เต กจินตถารั น ลภนติ, ชนา เตสั กจินทุสสั อทาตุ้ สมตถา โหนตตีติ วทนติ ฯ

ในประเทศไทยมีคนบางกลุ่มบอกว่าภิกษุ ๕ รูปหรือเกินกว่านั้นอยู่จำพรรษาในวัดหนึ่ง, ภิกษุเหล่านั้น ได้กรานกฐิน, ชาวบ้านจึงจะสามารถถวายผ้ายกฐินได้, ก็ถ้าในวัดนั้นมีภิกษุ ๑ รูป ๒ รูป ๓ รูป ๔ รูปอยู่จำพรรษา, ภิกษุเหล่านั้นไม่ได้กรานกฐิน, ชาวบ้านไม่สามารถถวายผ้ายกฐินได้ ฯ

เอกจเจ จ วินยชานนกชชา “เอโก วา ทเว วา
ตโย วา จตตารโ วา ภิกขุ วสสํ อูปวสีสุ, เต กจันตถารํ
ลภนตี, ชนา เตสํ กจันตสุสํ ทาตุํ สมตถา โหนตตีติ วทนตี ฯ

และคนผู้รั้ววินัยบางกลุ่มบอกว่า ภิกษุ ๑ รูป ๒ รูป ๓ รูป
๔ รูป เข้าจำพรรษาในวัดหนึ่ง, ภิกษุเหล่านั้นได้กรานกฐิน,
ชาวบ้านสามารถถวายผ้ากฐินได้ ฯ

มหาวคคอกฺกจกถาย ปน วินเย วุตตํ “เอวญจ ปน
ภิกขเว กจันํ อตถริตพพนตี เอตถ กจันตถารํ เก ลภนตี
เก น ลภนตีติ ฯ คณนวเสน ตาว ปจจิมโกฏฐิยา ปญจ
ชชา ลภนตี อุทฺธํ สตสทสสมปิ, ปญจนนํ เหมจจา น
ลภนตี ฯ วุตถวสสวเสน ปุริมิกาย วสสํ อูปคนตวา
ปจมปวารณาย ปวาริตา ลภนตี ฉินฺนวสสา วา ปจจิมิกาย
อูปคตา วา น ลภนตี อญฺญสมิ วิหารเ วุตถวสสาปิ
น ลภนตีติ มหาปจจริยํ วุตตํ, ปุริมิกาย อูปคตानํ
ปน สพเพ ปจจิมิกา คณปุรกา โหนตี, อานิสฺสํ น ลภนตี
อานิสฺสเ อิตเรสฺยเว โหตี ฯ สเจ ปุริมิกาย อูปคตา
จตตารโ วา โหนตี ตโย วา เทว วา เอโก วา อิตเร
คณปุรเก กตวา กจันํ อตถริตพพํ ฯ อถ จตตารโ ภิกขุ
อูปคตา เอโก ปริปุณฺณวสฺสเ สามเณโร, สเ เจ ปจจิมิกาย
อูปสมปชชติ คณปุรโก เจว โหตี อานิสฺสญจ ลภตี ฯ ตโย

ภิกขุ เทว สามณเระ เทว ภิกขุ ตโย สามณเระ
 เอโก ภิกขุ จตตารโ สามณเระติ เอตถาปี เอเสว นโย ฯ
 สเจ ปุริมิกาย อุปคตา กจินตถารกุสลา น โหนติ
 อตถารกุสลา ขนธกภาณกตเถรา ปรีเยสตีวา อาเนตพพา
 กम्मวาจํ สาเวตวา กจัน อตถราเปตวา ทานญจ ภูยชิตวา
 คมิสฺสนติ ฯ อานิสฺโส ปน อิตเรสฺยิว โหตีติ ฯ

ส่วนในมหาวรรคอรรถถาท่านกล่าวอธิบายว่า วินิจฉัย
 ในคำว่า ภิกษุทั้งหลาย ก็แล ภิกษุพึงกรานกฐินอย่างนี้
 (เอวญจ ปน ภิกขเว กจัน อตถริตพฺพ) นี้ พึงทราบดังนี้
 ในมหาปัจจรีแก้วว่า ถามว่าใครได้กรานกฐินใครไม่ได้? ตอบว่า
 ว่าด้วยอำนาจแห่งจำนวนก่อน ภิกษุ ๕ รูปเป็นอย่างต่ำ
 ย่อมได้กราน, อย่างสูงแม้แสนก็ได้, น้อยกว่า ๕ รูป ไม่ได้ ฯ
 ว่าด้วยอำนาจภิกษุผู้จำพรรษา ภิกษุผู้จำพรรษาในพรรษาแรก
 ปวารณาในวันปฐมปวารณาแล้ว ย่อมได้, ภิกษุผู้มีพรรษาขาด
 หรือจำพรรษาในพรรษาหลัง ย่อมไม่ได้ แม้ภิกษุที่จำ
 พรรษาในวัดอื่นก็ไม่ได้, และภิกษุทั้งปวงผู้จำพรรษาหลัง
 เป็นคณปุระกะของภิกษุผู้จำพรรษาแรกก็ได้, แต่พวกเขา
 ไม่ได้อาณิสยส์ อาณิสยส์ย่อมสำเร็จแก่พวกภิกษุนอกนี้เท่า
 นั้น ฯ ถ้าภิกษุผู้จำพรรษาดัน มี ๔ รูป หรือ ๓ รูป หรือ ๒
 รูปหรือรูปเดียว พึงนิมนต์ภิกษุ ผู้จำพรรษาหลังมาเพิ่มให้ครบ

คณะแล้ว กรานกฐินเถิด ฯ ถ้าภิกษุผู้จำพรรษาแรก มี ๔ รูป, มีสามเณรอายุครบบวชอยู่รูปหนึ่ง, หากสามเณรนั้นอุปสมบทในพรรษาหลัง, เธอเป็นคณปุรกะได้ ทั้งได้อานิสงส์ด้วย แม้ในข้อว่ามีภิกษุ ๓ รูป สามเณร ๒ รูป, มีภิกษุ ๒ รูป สามเณร ๓ รูป, มีภิกษุรูปเดียว สามเณร ๔ รูป นี้ก็มีนัยอย่างนี้เหมือนกัน ฯ ถ้าภิกษุผู้จำพรรษาแรก ไม่เข้าใจ ในการกรานกฐิน ฯ พึงหาพระเถระผู้กล่าวคัมภีร์ชั้นธกะ ซึ่งเข้าใจในการกรานกฐิน นิมนต์มา, ท่านสอนให้สวดกรรมวาจา ให้กรานกฐิน แล้วรับทาน แล้วจักไป ฯ ส่วนอานิสงส์ย่อมสำเร็จแก่ภิกษุผู้กรานกฐินและที่จำพรรษาแรกในวัดนั้นเท่านั้น ฯ

ทวยบรรณเจ จ กจินจิรวทานิ สงฺเขน ปญตตํ “ปญจวา อติเรกํ วา เอกสมิ วิหาเร วสสํ อุปวสีสุ, เต กจินตถารํ ลภนติ, ชนา เตสํ กจินทุสสํ ทาตุํ สมตถา โหนตติติ ฯ ฐมมโต จ อิทํ กจินํ ฌตติทุติยกมมวาทสาพนมตเตน ปริปุณณํ ฯ

ก็ในประเทศไทย การถวายผ้ากฐินคณะสงฆ์ตั้งกฎไว้ว่า ภิกษุ ๕ รูป หรือเกินกว่านั้น เข้าจำพรรษาในวัดหนึ่ง, ภิกษุเหล่านั้นได้กรานกฐิน, ชาวบ้านสามารถถวายผ้ากฐินได้ ฯ ก็โดยธรรมแล้ว กฐินนี้ ย่อมบริบูรณ์ได้ ด้วยการสวดญัตติทุติยกรรมวาจา มอบผ้ากฐินให้กับพระรูปที่ครองกฐิน ฯ

มหาวคคปาเลีย จ วินเย วุตตํ “เอวณจ ปน ภิกขเว
กถินํ อตถริตัพพํ ฯ พยตเตน ภิกขุณา ปฏีพเลน สงโฆ
ณาเปตพโพ ฯ

ในมหาวรรคบาลีพระองค์ตรัสไว้ว่า ก็แล ภิกษุทั้งหลาย
พึงกรานกฐินอย่างนี้ คือ ภิกษุผู้ฉลาดผู้สามารถพึงสวดประ
ภาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติหุตยกรรมวาจาว่า

สุณาตุ เม ภนเต สงโฆ, อิหํ สงฆสฺส กถินทฺสฺส
อุปะปนํ ฯ ยถิ สงฆสฺส ปตตกลลํ สงโฆ อิมํ กถินทฺสฺส
อิตถนนามสฺส ภิกขุโน ทเทยฺย กถินํ อตถริตุํ, เอสา
ณตติ ฯ

ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผ้ากฐินนี้
เกิดแล้วแก่สงฆ์ ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้ว สงฆ์พึงให้ผ้ากฐินนี้
แก่ภิกษุชื่อนี้ เพื่อกรานกฐิน, นี้เป็นญัตติ ฯ

สุณาตุ เม ภนเต สงโฆ, อิหํ สงฆสฺส กถินทฺสฺส
อุปะปนํ, สงโฆ อิมํ กถินทฺสฺส อิตถนนามสฺส ภิกขุโน
เทติ กถินํ อตถริตุํ, ยสฺสายสมฺโตะ ขมติ อิมสฺส
กถินทฺสฺสสฺส อิตถนนามสฺส ภิกขุโน ทานํ กถินํ
อตถริตุํ, โส ตฺถนฺทสฺส, ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย ฯ

ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า, ผ้ากฐินนี้

เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์, สงฆ์ยอมให้ผ้ากฐินนี้แก่ภิกษุชื่อนี้
เพื่อกรานกฐิน, ท่านรูปใดไม่เห็นชอบด้วยกับการให้ผ้ากฐินนี้
แก่ภิกษุชื่อนี้เพื่อกรานกฐิน ท่านรูปนั้นพึงทักท้วง ๆ

ทินนํ อิทํ สงฺเขน กจินฺทุสฺสํ อิตถนนามสฺส
ภิกฺขุโน กจินํ อตถริตฺถํ, ขมติ สงฺขสฺส ตสฺมา ตฺณฺหิ
ฯ เอเวเมตํ ธารยามิติ ฯ

ผ้ากฐินนี้อันสงฆ์ให้แล้วแก่ภิกษุชื่อนี้เพื่อกรานกฐิน,
สงฆ์เห็นด้วย เพราะเหตุนี้จึงนั่ง ๆ ข้าพเจ้าขอถือความนั่งนี้
เป็นมติอย่างนี้ ๆ

ตํ กิสฺส เหตุ ฯ ทยฺยรฎฺเฑ ทิ กจินฺทุสฺสทานํ เอกจเจทฺติ
ชนฺเหติ ตสฺมี อาวาเส ทินฺนทฺริณฺณํ ปมาณํ กตฺวา ทินนํ ฯ
ตํ ปน อปฺปมตฺตเกทฺติ ชนฺเหติ “จิวฺรํ จ ภิกฺขุโน ปญฺจานิสฺสา
จ ทายกานํ อานิสฺสา จ พุทฺธปริสาย สามคฺคี จาติอาทีนํ
อิมานิ การณานิ ญตฺวา ทินนํ ฯ

ถามว่าการที่คณะสงฆ์ให้พระจำพรรษา ๕ รูปปรับกฐินได้
เพราะเหตุไร เพราะว่าในประเทศไทย คนบางกลุ่มรวบรวม
ปัจจัยให้เป็นประมาณแล้วถวายในวัดนั้น ๆ ส่วนคนมีประมาณ
น้อยรู้เหตุนี้แล้วถวายคือผ้าจีวร, อานิสงส์ ๕ ประการที่ภิกษุได้,
อานิสงส์ที่ทายกได้ และความสามัคคีของพุทธบริษัท เป็นต้น ๆ

มหาวคคฺคอฎฺฐกถาย จ วินฺเย วุตฺตํ “เย ปน ภิกฺขุ

ชเน กจันทุสส์ ยาจนติ, เตสส์ กจันตถาโร น โหติ ฯ
 กจัน นาม ทิ อติอุกกุญจĩ วัณฺณติ, มาตรมปี วิณฺญาเปตฺตํ น
 วัณฺณติ, อากาสโต โอตินฺณสทิสเมว วัณฺณติ ฯ สุยามิกา จ ชนา
 กจันจิวรทานกาลĩ อาคเมนฺตา ตสฺมี ทิวเส สมปตเต สุชิตา
 โหนติ สทฺธา ปาสาทิกา เอกจจนฺทา สมคคาฯ กจันจิวรทานĩ ทิ
 ทยยิกานĩ ปเวณิ สพฺพทา ฯ ตมฺปน กจันจิวรทานĩ อติวีย
 กรณียĩ โหติ ฯ เอวญฺหิ กจันจิวรทานĩ มหาทานĩ โหติ
 มหปฺพลĩ ฯ อิตถĩนĩ ทิ จิวรทานĩ มหาลตาปสาธเนน มตถกĩ
 ปปโปติ, ปุริสานĩ อิทฺธิมยปตตจิวเรณ ปปโปติ ฯ

ในมหาวรรคอรรถกถา ท่านกล่าวอธิบายไว้ว่า ก็ภิกษุ
 เหล่าใด ขอผ้ากฐินกับคนทั้งหลาย, การกรานกฐินของภิกษุ
 เหล่านั้นใช้ไม่ได้ ฯ เพราะว่า ธรรมดาการกรานกฐินเป็น
 ของบริสุทธิ์อย่างยิ่งจึงสมควร, ภิกษุแม้จะขอกับมารดาก็ไม่ได้,
 ผ้ากฐินนี้ ต้องเป็นเหมือนกับตกลงมาจากอากาศเท่า
 นั้น ฯ ก็ คนไทยรอคอยเวลาที่จะถวายผ้ากฐินกันทุกคน
 เมื่อวันนั้นมาถึง ทุกคนจึงมีความสุขมากมีศรัทธาเลื่อมใส
 มาก มีฉันทะร่วมกัน มีความสามัคคีกัน ฯ ก็การถวายผ้ากฐินนี้
 เป็นประเพณีของคนไทยมานานแสนนาน ฯ การถวาย
 ผ้ากฐินนั้น เป็นกิจที่ชาวพุทธควรทำเป็นอย่างยิ่ง ฯ เพราะ
 การถวายผ้ากฐินเป็นมหากทานเป็นทานมีผลมากอย่างนี้ ฯ

เป็นความจริงว่า สำหรับผู้หญิง การถวายผ้าจีวร ย่อมให้ผลสูงสุดคือได้เครื่องประดับชื่อว่ามหาลดา, สำหรับผู้ชาย ให้ได้ผลสูงสุดคือได้บาตรจีวรที่สำเร็จด้วยฤทธิ์ ฯ

อิทธิ กฐินทุสสุทานิ มหาทานิ โหติ มหานิสัสทานิ กาลทานิ ฯ กสฺมา ฯ ยถา ทิ อตฺตตคฺชินานิ ภิกฺขุณฺโณ อิมेषฺส อานิสฺสา กปฺเปนฺติ, เอวเมว กฐินจีวรทายกานิ ฯ อถวา กฐินิ ภิกฺขุ จ ความตา จ สมสฺสทธิ สมฉนฺท์ สมจิตฺตํ สมคฺคํ จ กาทุํ สมตฺถํ โหติ ฯ อถวา เตสํ อนามนฺตจาราทยโณ ปญฺจานิสฺสา โหนฺติ, เตสํ อนาปตฺติ โหติ, โน เจ, เตสํ อติกกนฺตานิ อาปตฺติ โหติ ฯ

การถวายผ้ากฐินนี้ เป็มมหาทาน เป็นทานมีผลมาก เป็นกาลทาน ฯ ถาถามว่า เพราะเหตุอะไร ฯ ตอบว่า เหมือนอย่างอานิสงส์ ๕ ประการ ย่อมสำเร็จแก่ภิกษุผู้ได้ กรานกฐิน ฉันใด ทายกผู้ถวายผ้ากฐินก็ฉันนั้นเหมือนกัน ฯ อีกอย่างหนึ่ง กฐินนี้ สามารถทำภิกษุทั้งหลายและชาวบ้าน ให้เป็นผู้มีศรัทธาเสมอกัน มีฉันทะเป็นอันเดียวกัน มีจิตเสมอกันและทำให้เป็นผู้สมัคสมานสามัคคีกัน ฯ ยังมีอีกคือ อานิสงส์ ๕ อย่าง มีแก่ภิกษุผู้กรานกฐินเหล่านั้นแล้ว, ภิกษุเหล่านั้นไม่เป็นอาบัติเมื่อทำผิด, หากภิกษุเหล่านั้นไม่ได้อานิสงส์แล้วไซ้, ภิกษุเหล่านั้นผู้ทำผิดในอานิสงส์ ๕ ประการนั้น

ก็จะต้องมีความผิดทางพระวินัย ฯ

มหาวคคอกฎกถาย จ วินยเย วุตตํ “ตโต ภควา “สเจ
กจินตถาโร ปถนตโต อภิสส, เอเต ภิกขุ เอกํ จีวรํ
ชเปตวา สนตรุตเรน อาคจจนตา น เอวํ กิลนตา อสสุ,
กจินตถาโร จ นามเส สพพพุเทหิ อนุญญาโตติ จินเตตวา
กจินตถารํ อนุชานิตุกาโม ภิกขุ อามนเตสิ ฯ

ภายหลังพระผู้มีพระภาคเจ้าดำริว่าถ้าการกรานกฐินจัก
ได้เป็นการที่เราได้บัญญัติแล้ว ภิกษุเหล่านั้นจะเก็บจีวรไว้ผืน
หนึ่ง แล้วมากับผ้าถุงและผ้าจีวรจะไม่ต้องลำบากอย่างนั้น,
ก็ธรรมดาการกรานกฐินนี้ อันพระพุทเจ้าทุก ๆ พระองค์
ทรง บัญญัติแล้วดังนี้ มีพระประสงค์จะทรงอนุญาตการกราน
กฐิน จึงตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมา ฯ

ตสฺมา พุทฺธปริสาย ฌมฺมวินโย สุภฺจฺจ อุกฺคเหตุพฺโพ
ฯ วุตฺตถฺยเหตุ

โน เจ อสฺส สกา พุทฺธิ วินโย วา สุสิทฺธิชิตฺโต
วเน อนฺธมฺหิโสว จเรยฺย พทฺุโก ชโน ฯ
ยสฺมา จ ปนิเรกจฺเจ อาเจรมฺหิ สุสิทฺธิชิตฺตา
ตสฺมา วินิตฺวินยา ธีรา จรณฺติ สุสฺมาหิตา ฯ

เพราะฉะนั้น พุทธบริษัท ต้องศึกษาพระธรรมวินัยให้ดี
ฯ สมจริงดังพระดำรัสที่พระองค์ตรัสไว้ว่า

ถ้าปัญญาของตนเอง หรือวินัยที่ศึกษาดีแล้ว
จะไม่พึงมีไซ้, คนเป็นอันมากก็จะพึงเที่ยวไป เหมือนกระป๋อง
บอดเที่ยวไปในป่า ฯ ก็แต่เพราะคนบางเหล่าในโลกนี้ เป็นผู้ศึกษา
ดีแล้วในสำนักอาจารย์ ฉะนั้น คนเหล่านั้น เป็นผู้มีปัญหา
มีวินัยอันอาจารย์แนะนำแล้ว มีใจมั่นคงแล้วจึงเที่ยวไป ฯ

ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคจัดพิมพ์

๑. วัดจากแดง

๒. พลโทนรวัชร คุณเสริมสุข ปัทมสถาน

๓. คุณสุวรรณา เตชะวิบูลย์

๔. คุณรัตนา ศิริจิตร

๕. คุณอภิญาญา แจ่มอริยวงศ์

๖. คุณศิริมา เอนจินดาวงศ์

๗. คุณรัชนี้ ตรีพัฒน์กุล

๘. คุณกัญญาภา ตั๊บจิตร่วมบุญ

และครอบครัวตั๊บจิตร่วมบุญ

๙. คุณศิริมาลัย วีระวิทย์